

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української літератури
Викладач (-і)	Баран Євген Михайлович
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-74
Е-mail викладача	evgen23@i.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Давня українська література охоплює вісім століть (XI-XVIII ст.) із тисячолітньої історії українського письменства. За той час звелася, зміцніла і розвалилася Київська Русь; монголо-татарське нашествя доруйнувало колись славні міста, а коли відкотилося назад на схід, натомість без спротиву на прадавні українські землі прийшли литовські князі; згодом Річ Посполита оволоділа ними, але вже козацтво стало на оборону, воювало і проти шляхти, і проти татар та турків, що з півдня терзали Україну; ці благодатні для життя території потрясли визвольні війни і грандіозні повстання, аж поки російські царі не перетворили їх на прибуткову колонію, приєднавши за згоди безвольних гетьманів до неозорих просторів в північній імперії. На тлі цього бурхливого історичного життя України розвивалася писемна словесна творчість, переживаючи то піднесення, то занепадаючи у загальмований сон, то відроджуючись і з новою силою розквітаючи жанрами, сюжетами, яскравими творіннями та літературними іменами. Тому-то давньоукраїнський літературний процес виявився неоднорідним, неоднозначним, часом парадоксальним, а проте цілком гідним рівня європейських літератур.</p> <p>Викладання курсу передбачає також зв'язок між вивченням основних питань з історії літератури та практичною роботою майбутніх учителів-філологів, заохочення бажань студентів особисто інтегруватися у творчу розробку питань з історії літератури.</p> <p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, порівняльно-зіставний, репродуктивний, інтерактивні комп'ютерні технології (комп'ютерне тестування), самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу – дати студентам певну суму знань з історії української літератури X-XVIII ст., висвітлити на їх основі найбільш типові явища і факти тогочасного літературного життя і процесу, показати гуманістичний пафос літератури, використання її кращих здобутків письменниками XIX-XXI ст.</p> <p>Основними цілями курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • донести знання про визначні здобутки літературного процесу X-XVIII ст., шляхи 	

формування та розвитку жанрово-стильової структури;

- розкрити модель фольклорно-літературних взаємин, стосунки літератури та суспільнополітичного розвитку;
- навчити студентів аналізувати давньоукраїнські літературні тексти, засвоївши специфіку медієвістичних творів;
- домогтися самостійного опрацювання студентами текстів давньоукраїнських творів за оригіналом; залучати студентів до активного наукового пошуку, до участі в наукових студентських конференціях.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 10. Здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери.

ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 14. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності).

ФК 18. Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.

ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності.

ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
	90
лекції	16 (14 заочн.ф.н.)
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30 (10 заочн.ф.н.)
самостійна робота	44 (66 заочн.ф.н.)

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями). Предметна спеціальність A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.					
	лекції		заняття		сам. роб.	
	Ден. ф.н.	Заочн. ф.н.	Ден. ф.н.	Заочн. ф.н.	Ден. ф.н.	Заочн. ф.н.
Тема 1. Основні тенденції розвитку української літератури X-XVIII ст.			2		2	2
Тема 2. Перекладна література Київської Русі	2	2	2	2	2	4
Тема 3. Оригінальна література Київської Русі.	2	2			2	4

Тема 4. Ораторсько-проповідницька проза українського середньовіччя, її художня специфіка.			2	2	4	8
Тема 5. «Повість временних літ»: композиція та художньо-стильові особливості.			2		2	2
Тема 6. «Слово о полку Ігоревім»: образи та художня специфіка.			2		2	2
Тема 7. Специфіка літератури пізнього середньовіччя.	2	2			4	4
Тема 8. Паломницький жанр в українській літературі.			2	2	2	4
Тема 9. Українська латиномовна література як форма синтезу вітчизняних та загальноєвропейських традицій.			2		2	2
Тема 10. Літературна спадщина Івана Вишенського в контексті епохи.	2		2		2	2
Тема 11. Література кінця XVI – початку XVII століття.			2	2	2	2
Тема 12. Художній світ української барокової поезії (Іван Величковський; Климентій Зинівій; Данило Братковський; гетьман Іван Мазепа).	2	2	2		4	4
Тема 13. Українська віршована сатира XVIII століття.			2		2	4
Тема 14. Поезія Григорія Сковороди: традиції та новаторство.			2		2	4
Тема 15. Літописання та історіографія (козацькі літописи; Історія Русів).	2	2		2	2	4
Тема 16. Проза Григорія Сковороди (філософські трактати; «Басни Харковскія»).	2	2	2		4	8
Тема 17. Формування драматургії в українській літературі.	2	2	2		2	2
Тема 18. Початки класицизму, романтизму та сентименталізму в літературі другої половини XIX ст. Головні здобутки і втрати української літератури X-XVIII ст.			2		2	4
ЗАГ.:	16	14	30	10	44	66

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
	90 – 100	A	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
	80 – 89	B	відмінно	зараховано
	70 – 79	C	добре	
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Вимоги до письмових	Підсумкова контрольна робота є складовою частиною			

робіт	семестрового рейтингу і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу. Контрольна робота виконується на практичному занятті та складається з тестових завдань і проблемних питань. Максимальний бал за контрольну роботу становить 10 балів.
Практичні заняття	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок ідейно-естетичного аналізу художніх текстів, теорії літератури та літературно-критичного дискурсу (усно/письмово, з використанням навчальної форми презентацій, рефератів; інтермедіальних підходів до аналізу художнього тексту, герменевтики, рецептивної естетики, екокрітики, міфопоетики, феміністичної критики тощо).</p> <p>Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 5-бальній шкалі відповідно до загально-університетської системи оцінювання.</p> <p>Максимальна кількість балів за практичні заняття становить 30 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки.</p> <p>Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, тестувань, а також бали за підсумкову контрольну роботу.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – екзамен. Форма здачі – письмова. Екзаменаційна робота складається з 4 завдань. Максимальна кількість балів за екзаменаційну роботу – 50 балів.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2, №3.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#), та індивідуальним графіком, відповідно до [«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу та розробку](#)

[основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».](#)

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».](#)

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Білоус П.В. Історія української літератури XI-XVIII ст.: Навч. Посібник. К.: ВЦ «Академія», 2009. 424 с.
2. Білоус П.В., Білоус О.П. Українська література XI-XVIII ст.: навч.посібник. Для самостійної роботи студента. К.: ВЦ «Академія», 2010. 360 с.
3. Українська література XI-XVIII ст.: хрестоматія, за ред. П.В.Білоуса. К.:ВЦ «Академія», 2011. 688 с.
4. Історія української літератури: У 12-ти т. Т. 1. Давня література (X- перша половина XVI ст.). Наукові редактори: Юрій Пелешенко, Микола Сулима. К.: Наук.думка, 2013. 840 с.
5. Історія української літератури: У 12-ти т. Т.2. Давня література (друга половина XVI-XVIII ст.). Наукові редактори: Віра Сулима, Микола Сулима. К.: Наук. думка, 2014. 840 с.

Допоміжна

1. Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. Львів, 1992; 1994.
2. Грицай М., Микитась В., Шолом Ф. Давня українська література. К.: Вища школа, 1988.
3. Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. Київ: Либідь, 1993-1996.
4. Єфремов С. Історія українського письменства. К.: Феміна, 1995.
5. Полек В. Історія української літератури X-XVII ст.: Навч.посібник. К.: Вища школа, 1994.
6. Сліпушко О. Софія Київська. Українська література Середньовіччя доби Київської Русі (XXIII століття). К.: Аконіт, 2002.
7. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Тернопіль: Феміна, 1994.
8. Давня українська література: Хрестоматія / Упоряд. М.Сулима. К.: Освіта, 1993. 576 с.
9. Огієнко Іван. Українська культура. К., 1918.
10. Пушик С. Дараби пливуть у легенду. К.: рад.письменник, 1990.
11. Шевчук В. Дорога в тисячу років. К.: Дніпро, 1990. 411 с.
12. Нудьга Г. На літературних шляхах (Дослідження, пошуки, знахідки). К.: Дніпро, 1990.
13. Лепкий Б. Начерк історії української літератури. Фотопередрук з післясловом Олекси Горбача. Мюнхен, 1991.
14. Сулима М. Українська драматургія XVII-XVIII ст. К., 2005. 368 с.
15. Білоус П. Походження української літератури: міфи, історія, джерела. Житомир: ФОП Худяков О.В., 2021. 276 с.

Викладач: кандидат філологічних наук,
доцент Баран Євген Михайлович

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта

Спеціалізація А4.01 Українська мова і література

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української літератури
Викладач (-і)	Професор Мафтин Наталія

	Василівна
Контактний телефон викладачів	+38 (099)4490616
E-mail викладачів	nataliia.maftyn@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться в день проведення занять, а також щопонеділка з 13.50. Можливі консультації через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія української літератури початку ХІХ-20-30-х років ХІХ століття» є: літературний процес, що відбувався в Україні у вказаний період, основні стильові напрямки цього періоду, творчість письменників, що сформували літературну спадщину періоду (Іван Котляревський, Григорій Квітка-Основ'яненко, Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький, поети «харківської школи романтиків», Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Євген Гребінка, Микола Устиянович, Антін Могильницький). Дана дисципліна є важливою в програмі навчання майбутніх педагогів, адже покликана дати їм знання про специфіку становлення нової української літератури.

Зміст дисципліни охоплює: системне осмислення закономірностей літературного процесу кінця ХУІІІ-початку ХІХ століття, соціально-історичних передумов становлення нової української

літератури, основних тенденцій, що характеризують цей етап розвитку української літератури в контексті європейських літератур (зокрема стильовий синкретизм, рецепція просвітницького реалізму, сентименталізм, романтизм); творчість кожного із вказаних українських письменників, що творили в цей період, зокрема тематику, мотиви їхньої творчості, стильові особливості.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни. Дисципліна має на меті систематизувати й поглибити знання про історію української літератури кінця ХУІІІ — початку ХІХ століття: особливості літературного процесу загалом і творчість його представників зокрема. Курс зорієнтований також на розкриття своєрідності суспільно-політичного і духовного життя в Україні у цей час, покликаний дати знання про творчі методи раннього етапу нової української літератури. Важливим завданням є висвітлення літературної діяльності, літературної спадщини талановитих особистостей, ідейно-художній аналіз їхніх творів, з'ясування оригінальності й новаторства, місця в художньому процесі доби, в контексті національної і світової літератури. Аналізується творчість письменників вказаного періоду, передбачено вивчення напам'ять художніх творів. Також завданням курсу є поглиблення знань з теорії літератури, розвиток практичних умінь аналізувати твір, удосконалення комунікативних здібностей, забезпечення фахової підготовки майбутніх педагогів.

Основними цілями вивчення навчальної дисципліни є:

1. Ознайомити студентів з історією становлення та розвитку нової української літератури, що розпочалася із виходом «Енеїди» І. Котляревського, специфікою суспільно-історичних умов у світі та в російській імперії, частиною якої на той час була Україна.
2. Розкрити закономірності й специфіку розвитку літературно-мистецьких напрямів в українській літературі вказаного періоду, зв'язки, впливи західноєвропейських літератур.
3. Формувати здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

4. Розвинути здатність критично мислити та застосовувати такий підхід для аналізу конкретних літературних явищ.
5. Сприяти формуванню професійної культури вчителя-філолога, орієнтованої на наукову об'єктивність, академічну доброчесність та готовність до подальшої дослідницької діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.
- ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.
- ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.
- ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

- ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.
- ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.
- ФК 10. Здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери.
- ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).
- ФК 14. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності).
- ФК 18. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

- ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.
- ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності.
- ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.
- ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.
- ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин 90
лекції	20
практичні заняття	28
самостійна робота	42

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / Вибіркова

2	А4 Середня освіта		2	Нормативна				
Тематика навчальної дисципліни								
Тема			кількість годин					
			лекції		практичні заняття		самостійна робота	
			Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна
Тема 1. Суспільні та культурні умови становлення нової української літератури (1798-1840 рр. ХІХ ст.). І. Котляревський – зачинатель нової української літератури. 1.1. Основні ідейно-естетичні закономірності та своєрідність становлення нової української літератури. 1.2. Комплекс взаємодії традицій і новаторства у цілісному контексті національної культури та історії, їх вплив на становлення нової української літератури. 1.3. Специфіка формування української художньої свідомості в 20-40-ві роки ХІХ ст. 1.4. І. Котляревський- зачинатель нової української літератури.			2	2	4		5	5
Тема 2. Бурлескна поезія. Поема І. П. Котляревського «Енеїда». Котляревщина. 2.1. Своєрідність жанрової системи української літератури перших десятиріч ХІХ ст., ідеологічні та естетичні риси бурлескної літератури. 2.2. Жанр твору Котляревського, сюжет. 2.3. Народність поеми. 2.4. Природа сміху в «Енеїді» Котляревського. 2.5. Ідеологічні та естетичні риси котляревщини. Творчість наслідувачів Котляревського (К. Думитрашко, П. Білецький-Носенко, Я. Кухаренко, М. Макаровський).			4	2	6	2	5	6
Тема 3. Розвиток жанру байки. Байки П. Гулака-Артемовського, Є. Гребінки, Л. Боровиковського. 3.1. Роль жанру байки в поглибленні народності, демократизму новочасної української літератури. 3.2. Ідейно-тематична та жанрова своєрідність української байки початку ХІХ ст.. 3.3. Творче опрацювання П. Гулаком-Артемовським сюжету байки І. Красіцького. Антикріпосницьке звучання байки «Пан та Собака». 3.4. Тематика байок Є. Гребінки. 3.5. Гумористично-жартівливий характер байок Л. Боровиковського.					2		5	2
Тема 4. Становлення нової української прози. Проза Г. Квітки-Основ'яненка як етап розвитку нової української літератури.			2	2	4	1	5	5

<p>4.1.Закономірності розвитку української прози в перші десятиліття XIX ст.</p> <p>4.2.Роль і місце Г. Квітки-Основ'яненка в становленні нової прози.</p> <p>4.3.Літературно-естетичні погляди письменника.</p> <p>4.4.Поділ прози Г. Квітки-Основ'яненка за жанрово-стильовими ознаками.</p> <p>4.5.Особливості творчого методу прозаїка.</p> <p>4.6.Специфіка стилю Г. Квітки-Основ'яненка.</p>						
<p>Тема 5. Романтизм як напрям у світовій культурі. Романтизм в українській літературі перших десятиліть XIX ст.</p> <p>5.1.Романтизм як епоха в художньому розвитку людства. Основні світоглядні засади романтизму, своєрідність його естетики й поетики.</p> <p>5.2.Специфіка українського літературного романтизму.</p> <p>5.3.Основні тематично-стильові напрями українського романтизму: фольклорний, фольклорно-історичний, громадянський та психологічно-особистісний.</p> <p>5.4.Становлення українського романтизму: українська преромантична історіографія, фольклористичні студії.</p>	4	2	6	1	7	20
<p>Тема 6. Українська романтична поезія. Харківська школа романтиків. Культурно-мистецьке відродження на західноукраїнських землях..</p> <p>6.1. Діяльність харківського гуртка романтиків Ізмаїла Срезневського.</p> <p>6.2.Тематика балад, народнопісенні мотиви лірики, тропіка Л. Боровиковського.</p> <p>6.3.Художній історизм поетичної творчості А. Метлинського. Громадянські мотиви поетичних збірок М. Костомарова. Інтимний характер романсової лірики В. Забіли. Жанрове різноманіття романтичної поезії М. Петренка.</p> <p>6.4. Культурно-літературне відродження на західноукр. землях. Громадська діяльність і літературна творчість чільних представників гуртка «Руська трійця». Альманах «Русалка Дністровая»: історія видання, зміст, естетичне значення. Жанрово-тематичний спектр лірики М. Шашкевича. Поетична творчість Я. Головацького, І. Вагилевича, М. Устияновича, А. Могильницького.</p>	2	2	4	1	5	15

<p>Тема 7. Романтична проза 20-30-х років XIX ст.. Шляхи утвердження романтизму як творчого методу в системі української прози. Преромантична художня проза.</p> <p>7.1. Художнє втілення української тематики у творчості Є. Гребінки.</p> <p>7.2. Ранні повісті та оповідання П. Куліша та М. Костомарова.</p> <p>7.3. Початки прози в західноукраїнській літературі.</p> <p>7.4. Повісті Є. Гребінки «Ніжинський полковник Золотаренко» та «Чайковський».</p> <p>7.5. «Огнений змії» П. Куліша: психологічний аналіз крізь призму фольклорно-романтичної умовності.</p> <p>7.6. Розмаїття тематики прози М. Костомарова. Повість «Черниговка».</p> <p>7.7. Нова «Олена» М. Шашкевича: «фольклорний історизм»і казкова умовність. «Мість верховинця» Миколи Устияновича.</p>	4	2	4	1	5	15
<p>Тема 8. Становлення і розвиток нової української драматургії.</p> <p>8.1. Жанрово-композиційні особливості «Наталки Полтавки» І. Котляревського. Основа конфлікту п'єси. Вплив ідей просвітницького реалізму.</p> <p>8.2. Водевіль «Москаль-чарівник»: утвердження позастанової цінності людської особистості.</p> <p>8.3. Драматургія Г. Квітки-Основ'яненка. Характер конфлікту п'єси «Сватання на Гончарівці». Система образів.</p> <p>8.4. Філософсько-естетичні основи української романтичної драми. Драматургія М. Костомарова («Сава Чалий», «Переяславська ніч»).</p>	2		2		5	4
ЗАГ.	20	12	28	6	42	72
6. Система оцінювання навчальної дисципліни						
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Вид контролю – екзамен.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt).</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Загальні 100 балів включають: 25 балів за практичні заняття; 20 балів за самостійну роботу (презентаційний проєкт – 10 балів, індивідуальне завдання – 10 балів); 5 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання</p>					

	результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 5 балів. Самостійна робота – 20 балів.
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjkjz>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/roqxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Білецький Л. Т. Історія української літератури: Вибрані статті і дослідження / упор. С. І. Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2015. 384 с.
2. Бовсунівська, Т. В. Феномен українського романтизму: Етногенез і теогенез. Київ : ІЛ

НАНУ, 1997. 154 с.

3. Віннічук А. П. Історія української літератури першої половини ХІХ століття: Навчально-методичний посібник. Вінниця: ДОД ВДПУ, 2017. 206 с.
4. Возняк М. С. Історія української літератури: у 2 кн. 2-ге вид. випр. Львів : Світ, 1992. 560 с.
5. Горболіс Л. Міжмистецькі контакти літературного тексту. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 312 с.
6. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка. – К., 2003. – 632 с.
7. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ ст.). – Тернопіль, 1999. – 223 с.
8. Зеров М. Українське письменство ХІХ ст. // Зеров М. Твори: У 2 т. – Т. 2. – К., 1990. – 598 с.
9. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини ХІХ століття: Підручник / За ред.. О.А.Галича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 392 с.
10. Історія української літератури ХІХ ст.: У 3-х кн. – Кн. 2: Навч. посібник / За ред. М.Т.Яценка. – К.: Либідь, 1995. – 368 с.
11. Історія української літератури ХІХ ст. [Текст]: підручник у 2 кн. / за ред. акад. М. Жулинського. Кн.1. Київ : Либідь, 2005.
12. Історія української літератури : У 12 томах. Т. 3. Література ХІХ ст. (1800-1830). К.: Наукова думка, 2016. 725 с.
13. Ковалів Ю. І. Історія української літератури: кінець ХІХ - поч. ХХІ ст. : у 10 т. : підручник. Т. 4 : У сподіваннях і трагічних зламах. Київ : ВЦ «Академія», 2015. 576 с.
14. Мафтин Н.В., Вівчарик Н.М. Історія української літератури 20-40-х років ХІХ століття. Методичні рекомендації до курсу. Івано-Франківськ: Територія друку, 2020 р. 116 с.
15. Мафтин Н.В. Історія української літератури початку ХІХ століття: Іван Котляревський, Григорій Квітка-Основ'яненко. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР. 2024. 135 с.
16. Шарова Т.М. Історія української літератури І пол. ХІХ ст. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2017. 278 с.

Додаткова література:

1. Аврахов Т.Г. Класик нової української літератури (Про П.П.Гулака-Артемівського) Українська мова і література в школі. – 1990. – №1. –С.84-86.
2. Бондар М. Діалог з історичним часом: формування нової української літератури Київська старовина. – 1999. – №5.
3. Вільна Я. Григорій Квітка-Основ'яненко «Не формула на двох ногах» // Українська мова і література. –2005.– №2-3.– С.7-8.
4. Борзенко О. Сентиментальна провінція. Харків, 2006. 322с.

5. Гундорова Т. Повернений Рим, або «Енеїда» Котляревського // Сучасність.– 2000.– №4. До 200-річчя «Енеїди» (Ряд статей) // Слово і час. –1998.–. №12. – С.32-39.
6. Куценко Л. Байка П.Гулака-Артемівського «Пан та Собака» : національне в соціальному змісті твору // Дивослово. –2003. –№8.– С.2-3.
7. Літературознавча енциклопедія: [у двох томах]. Т. 1 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 608 с. 15.Літературознавча енциклопедія: [у двох томах]. Т. 2 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
8. Нахлік Є.К. Перелицьований світ Івана Котляревського: текст – інтертекст – контекст. Львів, 2015.
9. Неборак В. Перечитана «Енеїда». Львів, 2001.
10. Попович М. Нарис історії української культури України. – К., 2001. – 727 с.
11. Трофименко В. Творчість Г.Ф. Квітки-Основ'яненка і західноєвропейська просвітительська естетика. – Суми, 2000.
12. Українські поети-романтики [Текст]: поетич. твори / Акад. наук Української РСР; авт. передм. М. Т. Яценко. Київ : Наук. думка, 1987. - 592 с. 22.Франко, І. Я. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р.: Зібр. тв. у 50 т. Т. 41. Київ : Наук. думка, 1983.
13. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 року // Франко І. Зібр. творів: У 50 т. Т.41.- К. 1984.
14. Ятищук О. Григорій Квітка-Основ'яненко в духовній історії України.– Тернопіль, 2003.

Додаткові електронні ресурси:

Культуртригер. Відео на Ютуб («Ви читали «Енеїду» неправильно» та ін..).

1. <http://www.ilnan.gov.ua/index.php/uk/pro-instytut/akademichna-istoriia-ukrainskoi-literatury-u-12-tomakh/item/371-istoriia-ukrainskoi-literatury-u-12-t-nats-akad-nauk-ukrainy-int-lry-im-th-shevchenka-t-3-literatura-khikh-stolittia-1800-1830-nauk-red-m-bondar-yu-kuznetsov-kyiv-naukova-dumka-2016-750-s>
2. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yatsenko_MT/Istoriia_ukrainskoi_literatury_XIX_stolittia_Kn3.pdf
3. Національна бібліотека України імені Володимира Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/> 4. Національна парламентська бібліотека України <https://nlu.org.ua/> 5. Львівська національна наукова бібліотека імені Василя Стефаника <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/en/main2/>

Викладач:

доктор філологічних наук, професор

Наталія МАФТИН

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта

Спеціалізація А4.01 Українська мова і література

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української літератури
Викладач (-і)	Професор Мафтин Наталія

	Василівна, асистент Стецька Ірина Володимирівна
Контактний телефон викладачів	+38 (099)4490616 +38 (068) 588 38 12
E-mail викладачів	nataliia.maftyn@cnu.edu.ua iryna.stetska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться в день проведення занять, а також щопонеділка з 13.50. Можливі консультації через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія української літератури» є: літературний процес, що відбувався в Україні у вказаний період, основні стильові напрямки цього періоду, творчість письменників, що сформували літературну спадщину періоду (Т. Шевченка, П. Куліша, Марка Вовчка, О. Стороженка, прозаїків «Основи», С. Руданського, Ю. Федьковича). Дана дисципліна є важливою в програмі навчання майбутніх педагогів, адже покликана дати їм знання про специфіку становлення й розвитку нової української літератури.

Зміст дисципліни охоплює: системне осмислення закономірностей літературного процесу 40-60 –х років ХІХ століття, соціально-історичних умов, у яких розвивалася українська література,

основних тенденцій, що характеризують цей етап розвитку української літератури в контексті європейських літератур (зокрема стильовий синкретизм і становлення реалізму, етапи його розвитку); творчість кожного із вказаних українських письменників, що творили в цей період, зокрема тематику, мотиви їхньої творчості, стильові особливості, з'ясування оригінальності й новаторства, місця в художньому процесі доби, в контексті національної і світової літератури. Особливий акцент - на творчості Т. Шевченка, його ролі в утвердженні й розвитку стильових течій романтизму й реалізму, індивідуально-авторського стилю.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни. Дисципліна має на меті систематизувати й поглибити знання про історію української літератури 40-60-х років ХІХ століття: особливості літературного процесу загалом і творчість його представників зокрема. Курс зорієнтований також на розкриття своєрідності суспільно-політичного і духовного життя в Україні у цей час, покликаний дати знання про реалізм як творчий метод, етапи його розвитку. Важливим завданням є висвітлення літературної діяльності, літературної спадщини талановитих особистостей, ідейно-художній аналіз їхніх творів, з'ясування оригінальності й новаторства, місця в художньому процесі доби, в контексті національної і світової літератури. Аналізується творчість письменників вказаного періоду, передбачено вивчення напам'ять художніх творів. Також завданням курсу є поглиблення знань з теорії літератури, розвиток практичних умінь аналізувати твір, удосконалення комунікативних здібностей, забезпечення фахової підготовки майбутніх педагогів.

Основними цілями вивчення навчальної дисципліни є:

1. Ознайомити студентів з історією становлення та розвитку української літератури 40-60-х років ХІХ століття, специфікою суспільно-історичних умов у світі та в російській імперії, частиною якої на той час була Україна.
2. Розкрити закономірності й специфіку розвитку літературно-мистецьких напрямів в українській літературі вказаного періоду, зв'язки, впливи західноєвропейських літератур.
3. Поглиблення розуміння творчої постаті Т. Шевченка як людини й символу України, могутнє джерело національної самосвідомості; дати різні підходи до інтерпретації творчості

- Т. Шевченка, посилити знання про витoki його образного світу, стильові особливості поезій, еволюцію художнього світу “Кобзаря”, основні мотиви творчості митця.
4. Опрацювання основних літературознавчих та історико-літературних досліджень, присвячених творчості й біографії Т.Шевченка.
5. Формувати здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.
6. Розвинути здатність критично мислити та застосовувати такий підхід для аналізу конкретних літературних явищ.
7. Сприяти формуванню професійної культури вчителя-філолога, орієнтованої на наукову об’єктивність, академічну доброчесність та готовність до подальшої дослідницької діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.
- ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.
- ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.
- ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

- ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.
- ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.
- ФК 10. Здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери.
- ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).
- ФК 14. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності).
- ФК 18. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

- ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.
- ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності.
- ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.
- ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.
- ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин 90
лекції	16
практичні заняття	36

самостійна робота					38			
Ознаки навчальної дисципліни								
Семестр	Спеціальність			Курс (рік навчання)	Нормативна / Вибіркова			
3	А4 Середня освіта			2	Нормативна			
Тематика навчальної дисципліни								
Тема			кількість годин					
			лекції		практичні заняття		самостійна робота	
			Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна
Тема 1. Вступ. Специфіка літературного процесу 40-60-х рр. Тарас Шевченко і становлення української національної культури. 1.1. Поглиблення демократично-просвітницьких начал в українській літературі. Українські альманахи, їх роль у розвитку літ. процесу. 1.2. Журнал «Основа». 1.3. Утвердження реалізму, основні етапи та його риси як творчого методу. 1.4. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства. 1.5. Т. Шевченко – феномен письменника як героя національної культури. 1.6. Про комплекс стереотипів довкола творчої особистості Т. Шевченка. 1.7. Творчість Т. Шевченка в контексті європейських літератур.			2	2	4	2	4	5
Тема 2. Огляд літературознавчих праць та чільних проблем шевченкознавства. Періодизація життя і творчості Т. Шевченка. 2.1. Шевченкознавство: від зародження – до сьогодні. 2.2. Періодизація життя і творчості Т. Шевченка, запропонована І. Франком. 2.3. Рання творчість. 2.4. Період «трьох літ»: основні мотиви, теми, жанрово-стильові особливості творчості. 2.5. Період заслання. 2.6. Останні роки життя і творчості. Інтимно-філософська лірика.			2	2	6	2	4	5
Тема 3. Витоки образного світу Шевченка 3.1. Біографо-психологічні витоки творчості (інтимна лірика). 3.2. Фольклорна основа Шевченкової спадщини. 3.4. Книжково-літературні джерела в "Кобзарі". 3.5. Живописні та музичні витоки поезики Т. Шевченка.			2		4		4	10
Тема 4. Провідні мотиви й образи Шевченкової лірики. Пoesика візуальності Тараса Шевченка.			2		4		4	10

<p align="center">Малярська спадщина.</p> <p>4.1. Мотиви ранньої лірики. Зміна «тональності» в період «трьох літ». Друга хвиля фольклоризму (косаральський період).</p> <p>4.2. Синкретизм художнього мислення поета. Синтез мистецтв у його поетичній і малярській спадщині.</p>						
<p align="center">Тема 5. Релігійні основи поетичного світобачення Т. Шевченка.</p> <p>5.1. Ранні романтичні твори митця як спроба осмислити таємницю першопричини зла.</p> <p>5.2. Біблійні мотиви періоду «трьох літ».</p> <p>5.3. Біблійні мотиви й образи як засіб викривальної патетики і стихія громадянського пафосу в політичних поезіях.</p> <p>5.4. Шлях покути й очищення Шевченкових героїв періоду заслання.</p> <p>5.5. Мотив християнського всепрощення як наскрізна ідея поеми «Неофіти».</p> <p>5.6. Шевченків ідеал щасливого людського світу.</p>	2	2	6	2	6	10
<p align="center">Тема 6. Прозова спадщина Т. Шевченка. «Щоденник».</p> <p>6.1. Історія написання й видання Шевченкової прози. Типологічне зіставлення поеми «Наймичка» й однойменної повісті.</p> <p>6.2. Повісті «Варнак», «Княгиня» - поеми «Варнак», «Княжна». Жіночі образи. Ностальгія за Україною.</p> <p>6.3. Автобіографічні мотиви повістей «Художник», «Музикант».</p> <p>6.4. «Щоденник» Т. Шевченка. Філософсько-естетичні погляди митця.</p> <p>6.5. «Сюїта самотності» (В. Галайчук).</p>	2	2	4	2	4	10
<p align="center">Тема 7. Наступники Т. Шевченка в поезії 40-х-60-х рр. ХІХ ст.: Л. Глібов, С. Руданський, П. Куліш, Ю. Федькович.</p> <p>7.1. Загальні тенденції розвитку поезії у 60-х рр.</p> <p>7.2. Лірика Л. Глібова. Особливості поетики. Громадянська тема у творчості.</p> <p>7.3. Поезія П. Куліша. Збірки «Досвітки», «Хуторна поезія», «Дзвін». Суперечливість світогляду.</p> <p>7.4. Антимілітарні мотиви поезії Ю. Федьковича.</p> <p>7.5. Жанрово-стильовий діапазон творчості С. Руданського.</p>	2		4		6	10

<p>Тема 8. Проза 40-60-х рр. XIX ст. (П. Куліш, Марко Вовчок Ю. Федькович, О. Стороженко).</p> <p>8.1 Етнографічно-побутова школа як ідейно-стильова течія в українській прозі.</p> <p>8.2. Проза Марка Вовчка. Антикріпосницьке спрямування. Особливості нарації.</p> <p>8.3. П. Куліш як символ українського інтелігента. Видавнича, культурницько-просвітня діяльність. Суперечливість світогляду П. Куліша. Прозова спадщина письменника. Роман "Чорна Рада".</p> <p>8.4. Роман А. Свидницького «Люборацькі».</p> <p>8.5. Мотиви прозової творчості Ю. Федьковича.</p> <p>8.6. Роман О. Стороженка «Марко Проклятий» як перший зразок готичної прози в українській літературі.</p>	2	2	4	2	6	10
ЗАГ.	16	10	36	10	38	70
6. Система оцінювання навчальної дисципліни						
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Вид контролю – екзамен.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt).</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Загальні 100 балів включають: 25 балів за практичні заняття; 20 балів за самостійну роботу (презентаційний проект – 10 балів, індивідуальне завдання – 10 балів); 5 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).</p>					
Вимоги до письмової роботи	<p>Контрольна робота – 5 балів.</p> <p>Самостійна робота – 20 балів.</p>					
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів					
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).</p>					
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен.</p> <p>Форма здачі – комбінована (усна, письмова).</p>					
7. Політика навчальної дисципліни						
<p><u>Письмові роботи.</u> Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація</p>						

щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjkjz>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/roqxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Білецький Л. Т. Історія української літератури: Вибрані статті і дослідження / упор. С. І. Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2015. 384 с.
2. Генералюк Л. Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва. Київ, 2005. 544 с.
3. Дзюба І. Тарас Шевченко. Життя і творчість. Київ : «Києво-Могилянська академія», 2008. 718 с.
4. Горболіс Л. Міжмистецькі контакти літературного тексту. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 312 с.
5. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка. – К., 2003. – 632 с.
6. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця XIX ст.). – Тернопіль, 1999. – 223 с.
7. Зеров М. Українське письменство XIX ст. // Зеров М. Твори: У 2 т. – Т. 2. – К., 1990. – 598 с.
8. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX століття: Підручник / За ред.. О.А.Галича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 392

- с.
9. Історія української літератури XIX ст.: У 3-х кн. – Кн. 2: Навч. посібник / За ред. М.Т.Яценка. – К.: Либідь, 1995. – 368 с.
  10. Історія української літератури : У 12 томах. Т. 3. Література XIX ст. (1800-1830). К.: Наукова думка, 2016. 725 с.
  11. Ковалів Ю. І. Історія української літератури: кінець XIX - поч. XXI ст. : у 10 т. : підручник. Т. 4 : У сподіваннях і трагічних зламах. Київ : ВЦ «Академія», 2015. 576 с.
  12. Клочек Г. Поетика візуальності Тараса Шевченка: монографія. Київ: «Академвидав», 2013. 256 с.
  13. Мафтин Н. Теоцентрична вертикаль Космо-Психо-Логосу «Кобзаря» Тараса Шевченка. Тарас Шевченко: погляд з третього тисячоліття. Варшава- Івано-Франківськ, 2015. С.48-62.
  14. Мафтин Н.В., Вівчарик Н.М. Історія української літератури 40-60х років XIX століття. Методичні рекомендації до курсу. Івано-Франківськ: Територія друку, 2020 р. 116 с.
  15. Мафтин Н.В. Історія української літератури початку XIX століття: Іван Котляревський, Григорій Квітка-Основ'яненко. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР. 2024. 135 с.
  16. Росовецький С. Біблійні мотиви у творчості Шевченка. *Темі і мотиви поезії Т. Шевченка*. Київ : Наукова думка, 2008. С. 344–372.
  17. Харчук Р. Шевченко, його читачі й нечитачі у XIX столітті. Київ : НАН України, 2021. 267 с.
  18. Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. / Ред. рада: М.Г. Жулинський (голова) та ін. Київ : Наукова думка. Т.1-6. 2001-2003.
  19. Шевченко Т. Повне зібрання творів в десяти томах. Київ, 1963. URL : <http://litopys.org.ua/shevchenko/shev10.htm>.
  20. Тарас Шевченко і сучасна суспільно-культурна ситуація : збірник праць Всеукраїнської (42-ї) наукової шевченківської конференції до 210-ї річниці з дня народження Тараса Шевченка (м. Черкаси, 23–24 квітня 2024 р.). Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2024. 238 с.

Додаткова література

21. Агеева В. Три долі. Марко Вовчок в українській, російській та французькій літературах. Київ : «Факт», 2002. 368 с.
22. Боронь О. Сучасні версії Шевченкового псевдобатьківства. *Слово і час*. 2022. № 3. С. 88–99.
23. Дзеса С., Мафтин Н. Методичні аспекти викладання творчості Т. Шевченка у закладах

- вищої освіти. *Психологічно-педагогічні, правові та соціально-культурні проблеми сучасного суспільства: Матеріали VIII Міжнар. наук.- практ. Конференції (Кременчук, 25-26 листопада 2025 р.)*. Кременчук, Кр. Ну., 2025.
24. [Дзюба І. Воля](#). *Теми і мотиви поезії Тараса Шевченка* : колективна монографія. Київ : Наукова думка, 2008. С. [76–95](#).
25. Івашків В. Пантелеймон Куліш – «перший справді національний письменник український». *Слово і час*. 2019. № 12. С. 4–13.
26. Ковалець Л. Юрій Федькович. Історія розвитку творчої індивідуальності письменника : монографія. Київ : «Академія», 2011. 440 с.
27. Клименко-Синьок Г. Поема Тараса Шевченка «Гайдамаки» і повість Миколи Гоголя «Тарас Бульба»: компаративний аналіз. *Тарас Шевченко і сучасна суспільно-культурна ситуація* : збірник праць Всеукраїнської (42-ї) наукової шевченківської конференції до 210-ї річниці з дня народження Тараса Шевченка (м. Черкаси, 23–24 квітня 2024 р.). Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2024. С. 138–157.
28. Клочек Г. Поезія Тараса Шевченка як енергетичний феномен: погляд із сьогодення. *Тарас Шевченко і сучасна суспільно-культурна ситуація* : збірник праць Всеукраїнської (42-ї) наукової шевченківської конференції до 210-ї річниці з дня народження Тараса Шевченка (м. Черкаси, 23–24 квітня 2024 р.). Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2024. С. 14–23.
29. Клочек Г. Шевченкові візії ідеального суспільства (на матеріалі триптиха «Молитва»). *Слово і час*. 2022. № 2. С. 15–29.
30. Лановик М., Лановик З. «Східні поеми» П. Куліша на перехресті азійського містицизму і європейського романтизму. *Слово і час*. 2019. № 12. С. 56–57.
31. Наєнко М. «Коліївщина»: ремінісценції, художні змагання чи незалежне відтворення? *Тарас Шевченко і сучасна суспільно-культурна ситуація* : збірник праць Всеукраїнської (42-ї) наукової шевченківської конференції до 210-ї річниці з дня народження Тараса Шевченка (м. Черкаси, 23–24 квітня 2024 р.). Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2024. С. 24–39.
32. Пахаренко В. «Щоб слово...серце розтопило...». *Тарас Шевченко і сучасна суспільно-культурна ситуація* : збірник праць Всеукраїнської (42-ї) наукової шевченківської конференції до 210-ї річниці з дня народження Тараса Шевченка (м. Черкаси, 23–24 квітня 2024 р.). Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2024. С. 39–58.
33. Поліщук В. Федося Кошиць і перше сватання Тараса Шевченка (за творами літературної шевченкіани). *Слово і час*. 2023. № 2. С. 3–17.
34. Приліпко І. Однойменні Шевченкові вірші «Думи мої, думи мої...»: історія тексту та особливості поезики. *Слово і час*. 2022. № 2. С. 30–41.

35. Поєднання творчості Тараса Шевченка і сучасних технологій. URL : <https://library.bdpu.org.ua/ai-for-education-and-research/tarasa-shevchenka-ta-shtuchnoho-intelektu/>.
36. Портал Шевченка. URL : <http://kobzar.ua/page/26>.
37. Сподарець М. Боротьба методологічних підходів у дослідженнях біографії Т. Г. Шевченка 1920-х – поч. 1930-х рр. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції*. 2015. № 5. С. 177–181.
38. Смілянська В., Чамата Н. Структура і смисл: спроба наукової інтерпретації поетичних текстів Тараса Шевченка : монографія. Київ : Вища школа, 2000. 207 с.
39. Сулима М. Роман Пантелеймона Куліша «Чорна рада» в контексті «постмодерних політтехнологічних практик». *Слово і час*. 2019. № 12. С. 44–49.
40. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція : монографія. Київ : «Міленіум», 2002. 320 с.
41. Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10–11 класів (профільний рівень) : Наказ МОН України від 23.10.2017р. № 1407. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-10> (дата звернення : 10.04.2025).
42. Федорук О. Цензурна історія «Чорної Ради» П. Куліша. Вступ до проблеми. *Слово і час*. 2019. № 12. С. 30–45.
43. Харчук Р. [Літературна функція «Молитви Єремії Пророка»: творча заготовка чи епіграф до рукописної збірки Тараса Шевченка «Три літа»?](#) *Слово і час*. 2022. № 3. С. 3–15.
44. Харчук Р. Сприйняття Шевченка в малоросійському середовищі XIX ст. *Слово і час*. 2020. № 5. С. 61–74.
45. Харчук Р. Значення Шевченка для формування свідомості українських інтелігентів-постшістдесятників у Російській імперії XIX ст. *Слово і час*. 2021. № 2. С. 20–34.
46. Чопик Р. Вовчок. *Слово і час*. 2007. № 8. С. 3–14.

Інформаційні ресурси:

47. The Taras Shevchenko Museum of Canada : <http://www.infoukes.com/shevchenkomuseum/>
48. Національний музей Тараса Шевченка <http://www.park.kiev.ua/u%27people/artists/shevchenko/>
49. Вебсайт музею Тараса Шевченка в Торонто (Канада). Shevchenko's self portraits : <http://www.chass.utoronto.ca/~tarn/courses/429-sp.html>

50. Енциклопедія життя і творчості Тараса Шевченка : www.t-shevchenko.name
51. Історико-культурний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка» : www.batjivshhyna-tarasa.com.ua
52. «Кобзар» : <http://poetyka.uazone.net/kobzar/>
53. Національний музей Тараса Шевченка : www.shevchenkomuseum.com.ua
54. Сайт Національного музею Тараса Шевченка у Києві : <https://museumshevchenko.org.ua/>
55. Портал «Кобзар» : www.kobzar.info
56. Шевченківська енциклопедія : www.shevchcycl.kiev.ua

Викладачі:

доктор філологічних наук, професор
кандидат філологічних наук, асистент

Наталія МАФТИН
Ірина СТЕЦЬКА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української літератури
Викладач (-і)	доцент Процюк Любов Богданівна
Контактний телефон викладача	+380680858966
E-mail викладача	liubov.protsiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: 2 години на тиждень (вівторок 13:30 год., 301 ауд.). Консультації у режимі онлайн за попередньою домовленістю:
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Історія української літератури» вивчається студентами третього курсу навчання у першому та другому семестрах (5 -6) і є невід'ємною частиною фахової освіти студентів факультету філології, яка забезпечує усвідомлення ними процесуальності та стадіальності розвитку національного письменства. Успішне засвоєння лекційно-семінарського курсу забезпечує ґрунтовну літературознавчу підготовку студентів-філологів, майбутніх фахівців у галузі освіти, вчителів української мови та літератури, сприяючи при цьому вихованню національної гідності та самосвідомості.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Лекційно-семінарський курс «Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття» має на меті ознайомлення студентів з провідними тенденціями літературного процесу II пол. XIX – початку XX століття, на яку припадає утвердження класичного реалізму й модернізму. Під час опанування згаданого курсу студенти ознайомлюються із життєвим і творчим шляхом письменників-класиків, які творили в добу реалізму й модернізму, знайомляться з текстами художніх творів у їх сучасному прочитанні, з'ясовують своєрідність художнього світу кожного з авторів та особливості їх індивідуального стилю.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є досягнення студентами ґрунтовних знань текстів художніх творів, передбачених програмою, розуміння ними провідних тенденцій розвитку літературного процесу II пол. XIX – початку XX віку та вияву їх у творчій практиці письменників-класиків; здобуття повноцінної філологічної освіти та досягнення належного рівня фахової підготовки майбутніх спеціалістів.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.</p> <p>ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.</p> <p>ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.</p> <p>ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.</p> <p><u>Фахові (спеціальні) компетентності:</u></p> <p>ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін з використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.</p> <p>ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати</p>	

індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 10. Здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери.

ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 14. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно- методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності).

ФК 18. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.

ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності..

ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
5	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	3	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Українська література другої половини. XIX ст.:утвердження класичного реалізму. Специфіка вивчення реалізму як художнього напрямку в школі. 1.1. Соціально- історичні та культурні передумови розвитку української літератури окресленого періоду. 1.2. Специфіка реалізму як художнього напрямку. 1.3. Вивчення реалізму на уроках української літератури.	2	2	10

<p>Тема 2. Проза доби реалізму в українській літературі.</p> <p>2.1. Жанрова специфіка прози періоду.</p> <p>2.2. Іван Нечуй-Левицький, роман «Хмари», повість «Кайдашева сім'я», історична романістика..</p> <p>2.3. Творчість Панаса Мирного..</p> <p>2.4. Борис Грінченко – той, хто «більше працював, нвж жив».</p> <p>2.5. Творчість Івана Нечуя-Левицького, Панаса Мирного та Бориса Грінченка у закладах середньої освіти.</p>	6	8	10
<p>Тема 3. «Театр корифеїв». Українська драматургія реалістичного напрямку.</p> <p>3.1. Становлення та діяльність першого українського професійного театру..</p> <p>3.2. Постать і творчість Марка Кропивницького..</p> <p>3.3. Драматургія Івана Карпенка-Карого..</p> <p>3.4. Михайло Старицький – фундатор української сцени та репертуару.</p>	4	6	10
<p>Тема 4. Українська поезія 60-80 рр. ХІХ ст..</p> <p>4.1. Творчість Павла Грабовського: риси стилю.</p> <p>4.2. Національна ідея в поезії Олександра Кониського.</p> <p>4.3. Мотиви та образи у творчій спадщині Якова Щоголіва..</p> <p>4.4. Іван Манжура – український поет, фольклорист, етнограф.</p> <p>4.5. Вивчення творчості Павла Грабовського в школі..</p>	2	2	10
<p>Тема 5. Постать і творчість Івана Франка.</p> <p>5.1. Біографія Івана Франка. Рецепція та дискусія..</p> <p>5.2. Іпостасі Івана Франка: письменник, перекладач, фольклорист, політик.</p> <p>5.3. Поетична творчість.. Поема «Мойсей»</p> <p>5.4. Драматургія Івана Франка, п'єса «Украдене щастя».</p> <p>5.5. Вивчення поетичної творчості Івана Франка на уроках української літератури.</p>	2	2	10
<p>Тема 6. Прозова творчість Івана Франка.</p> <p>6.1. Загальний огляд прози Івана Франка. Рецепція творчості.</p> <p>6.2. Повість «Захар Беркут»: історія написання, ідейно-художні особливості.</p> <p>6.3. «Перехресні стежки» Івана Франка: риси стилю та жанру.</p> <p>6.4. «Повість «Для домашнього огнища»: ідейно-художній аналіз..</p> <p>6.5. Вивчення прози Івана Франка в закладах середньої освіти.</p>	6	4	10
ЗАГ.	20	24	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – екзамен. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та		

	<p>проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt).</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Загальні 100 балів включають: 25 балів за практичні заняття; 10 балів за самостійну роботу, 10 балів за колоквиум, 5 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Індивідуальний проєкт – 15 балів.</p> <p>Самостійна робота – 10 балів.</p>
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни.</p> <p>При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен.</p> <p>Форма здачі – комбінована (усна, письмова).</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи.</u> Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.</p> <p><u>Академічна доброчесність.</u> Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/vystzz), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/fhjkjz), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/qwibaw), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/lympni).</p> <p><u>Відвідування занять.</u> Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/rokxqk). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету</p>	

імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна:

1. Історія української літератури. ХІХ ст. (70-90-ті роки): у 2 кн.: Підручник / о.Д. Гнідан, л.С. Дем'янівська та ін. / Заг. Ред. С.С. Гнідан. – к.: Вища школа, 2003. – Кн. 1. – 575 с.
2. Історія української літератури. ХІХ століття: у 2 кн. Кн. 1: Підручник / За ред. Акад. М.Г. Жулинського. Р.: Либідь, 2005. 656 с.
3. 3. Мороз З. Західноукраїнська історична драма другої половини ХІХ ст. (нариси з історії становлення і розвитку) // Мороз З. Від шкільної драми до комедії: Дослідження. П'єси. К.: ПЦ "Фоліант", 2004. С. 61-168
4. .
  1. 4.. Історія української літератури. ХІХ століття: Кн. 3 / За ред. М.Т. Яценка. К.: Либідь, 1997. 432 с.

Додаткова:

5. Малютіна Н. Явище жанрової інтерактивності у драматургії І. Карпенка-Карого // *Слово і час*. 2008. № 1. – С.53-61.
6. Сидоренко В. Робота з текстом комедії Івана Карпенка-Карого "Хазяїн" // *Дивослово*. 1995. 9. – С.38-40.
7. . Градовський А.В. "Стара моя думка на тім огні згоріла...": Комедії Мольєра "Міщанин-шляхтич" та Карпенка-Карого "Мартин Боруля". 9 кл. // *Зарубіжна література в навчальних закладах*. – 1998. – № 3. – С.13-16.
8. . Карасевич В. Образ Терентія Пузиря за комедією "Хазяїн" І.К. Карпенка-Карого // *Українська література в загальноосвітній школі*. 2000. № 4. С. 33-36
  - 8. Мандрика М. Перший літературний наставник видатного історика: До взаємин І. С. Нечуя-Левицького і М. С. Грушевського. ЛУ, 1998, 26 листопада.
  -
  - 9. Міщук Р. С. Співець душі народної. Київ, 1987.
  -
  - 10 Побірченко Н. Проблеми національного виховання в творчості І. Нечуя-Левицького. — Київ, 2000.
  -
  - 11. Погрібний А. Всевидяще око України І. Нечуй-Левицький // Погрібний А. Класики. Не зовсім за підручником. Київ, 2000.
  -
  - 12. Тарнавський М. Нечуваний Нечуй. Реалізм в українській літературі.— Київ: Laugus, 2016. 400 с.
  - 13. Усі письменники і народна творчість. Київ, 2007/2008.
  -
  - 14. Герасимова Г. П. Нечуй-Левицький Іван Семенович // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. —

К. : Наукова думка, 2010. — Т. 7 : Мл О. — С. 382—383. 728 с.

-
- 15. Нечуй-Левицький Іван Семенович // Шевченківська енциклопедія: — Т.4:М—Па : у 6 т. / Гол. ред. М. Г. Жулинський.. Київ : Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2013. С. 547-549.
-
- 16. Панас Мирний у листах та спогадах сучасників: монографія / І. В. Григоренко. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 203 с.

17. . Мирний П. Повія: роман / вст. стаття О. Гончара. Київ: Дніпро, 1988. 670с.

18. Мороз Д. О. Тема кріпацтва у романі Панаса Мирного. Українська література в загальноєвропейському контексті. Вип. 3, 2019.

Електронний ресурс URL:

http://obrii.org.ua/usec/storage/conference/zb_vip3_20201.pdf#page=174

19. Негодяева С. А. Проблема ідентичності героя – домінанта поезики характеротворення в прозі Панаса Мирного. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія". Сер. Філологія. Літературознавство. 2011. Т. 168, Вип. 156. С. 81-85.

Електронний ресурс URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufl_2011_168_156_18

20. Нестелеєв М.А. Повія як трагічна душа міста в контексті української літератури. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. № 2 (261). Ч. I. С. 167–171.

21. Ніколаєнко В. М. Опозиція міста і села в романі Панаса Мирного «Повія» у контексті онтологічної проблеми «Буття людини». Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст., 2010. Вип. XXIII, ч. 3. С. 126-134.

22. Папуша І. Наративні моделі українського реалізму: Панас Мирний і топос проституції. Біблія і культура. 2005. № 7. С. 170–176

23. Починок Л. Світ правди і любові: християнський вектор життєтворчості Панаса Мирного. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2021, 46с.

24. Привалова С. Мовностилістичні особливості роману "Повія" Панаса Мирного. Українська література в загальноосвітній школі, 2009, № 6. С.13-15

25. Сізова К. Л. Особливості зображення людини у творах Панаса Мирного. Вісник СумДУ. Серія Філологія, 2007, №2. С.72-77.

26. Смирнова П. С. Жанрові особливості малої прози Панаса Мирного: дипломна

робота бакалавра. ОНУ ім. І.І. Мечникова, Філол. ф-т, Каф. укр. літ. Одеса, 2017. 45 с.

27. Студінський В. Висвітлення та акцентуалізація соціально-економічних питань українського суспільства в творчості Панаса Мирного. П'яті Череванівські наукові читання (на пошану професора А. С. Череваня :

збірник наукових статей. Випуск V. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2020. С. 32-38.

28. Електронний ресурс URL :

<http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18551/1/5.pdf>

29. Ушкалов Л. Реалізм – це есхатологія: Панас Мирний. Харків: Майдан, 2012. 184с.

30. Ушкалов Л. Творча історія роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Слово і час, 2019. №5. С.3-14.

31. Хачатурян К. Р. Фемінні маркери в психологічному просторі роману Панаса Мирного «Повія». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2022. №56. С.222-225.

32. Хворостяний І. Концепти «свобода» та «свобода волі» як чинник формування системи образів у прозі Панаса Мирного : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01. Київ, 2013. 20 с.

•

Додаткові електронні ресурси:

1. <https://lib.if.ua>
<http://lib.pnu.edu.ua>
<https://diasporiana.org.ua>
<https://web.archive.org>
<https://chtyvo.org.ua>
<http://litmisto.org.ua>
<http://www.utoronto.ca>
<http://www.ukrlib.com.ua>
<https://litcentr.in.ua>

Викладач
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української літератури

Любов ПРОЦЮК

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української літератури
Викладач (-і)	доцент Процюк Любов Богданівна
Контактний телефон викладача	+380680858966
E-mail викладача	liubov.protsiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: 2 години на тиждень (вівторок 13:30 год., 301 ауд.). Консультації у режимі онлайн за попередньою домовленістю:
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Історія української літератури» вивчається студентами третього курсу навчання у першому та другому семестрах (5 -6) і є невід’ємною частиною фахової освіти студентів факультету філології, яка забезпечує усвідомлення ними процесуальності та стадіальності розвитку національного письменства. Успішне засвоєння лекційно-семінарського курсу забезпечує ґрунтовну літературознавчу підготовку студентів-філологів, майбутніх фахівців у галузі освіти, вчителів української мови та літератури, сприяючи при цьому вихованню національної гідності та самосвідомості.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Лекційно-семінарський курс «Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття» має на меті ознайомлення студентів з провідними тенденціями літературного процесу II пол. XIX – початку XX століття, на яку припадає утвердження класичного реалізму й модернізму. Під час опанування згаданого курсу студенти ознайомлюються із життєвим і творчим шляхом письменників-класиків, які творили в добу реалізму й модернізму, знайомляться з текстами художніх творів у їх сучасному прочитанні, з’ясовують своєрідність художнього світу кожного з авторів та особливості їх індивідуального стилю.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є досягнення студентами ґрунтовних знань текстів художніх творів, передбачених програмою, розуміння ними провідних тенденцій розвитку літературного процесу II пол. XIX – початку XX віку та вияву їх у творчій практиці письменників-класиків; здобуття повноцінної філологічної освіти та досягнення належного рівня фахової підготовки майбутніх спеціалістів.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.</p> <p>ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.</p> <p>ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.</p> <p>ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.</p> <p><u>Фахові (спеціальні) компетентності:</u></p> <p>ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін з використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.</p> <p>ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати</p>	

індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 10. Здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери.

ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 14. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно- методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності).

ФК 18. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.

ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності..

ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
6	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	3	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Українська література періоду модернізму. Специфіка вивчення модернізму як художнього напрямку в школі. 1.1. Соціально- історичні та культурні передумови розвитку української літератури окресленого періоду. 1.2. Специфіка модернізму як художнього напрямку. 1.3. Вивчення модернізму на уроках української	2	2	10

літератури.			
Тема 2. Неоромантизм. 2.1. Постать і творчість Лесі Українки. Біографія, рецепція, дискусія. 2.2. Поезія, проза і драматургія Лесі Українки. 2.3. Драма-феєрія «Лісова пісня» на уроках української літератури.	2	4	10
Тема 3. Імпресіонізм. 3.1. Творчість Михайла Коцюбинського.. Проза автора. «Intermezzo» та «Тіні забутих предків» у загальноосвітніх навчальних закладах . 3.2. Художній світ Ольги Кобилянської. Рецепція творчості авторки. Проза Ольги Кобилянської у шкільній та позашкільній роботі вчителя.	4	8	10
Тема 4. Експресіонізм 4.1. Біографія Василя Стефаника. 4.2. Новелістика автора, перепрочитання, інтерпретації.. 4.3. Актуальні проблеми сучасного стефаникознавства. Сучасна психобіографічна проза про Василя Стефаника.	2	2	10
Тема 5. Символізм 5.1. Поезія та драматургія Олександра Олеся. 5.2. Микола Вороний-символіст. 5.3. Літературне угруповання «Молода Муза»: постаті, творчість, рецепція. 5.4. Творчість поетів-символістів на уроках української літератури.	4	4	10
Тема 6. Творчість Володимира Винниченка. 6.1. Біографія Володимира Винниченка. Рецепції та дискусії.. 6.2. Мала проза автора. Твори для дітей. Оповідання «Федько-халамидник». 6.3. Драматургія Володимира Винниченка, жанрово-стильова своєрідність.. 6.4. Роман «Записки Кирпатого Мефістофеля»: інтерпретації, ілейно-художній аналіз.	6	4	10
	ЗАГ.	20	24
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Вид контролю – екзамен.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt).</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Загальні 100 балів включають: 25 балів за практичні заняття; 10 балів за самостійну роботу, 10 балів за колоквиум, 5 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість</p>		

	балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів. Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).
Вимоги до письмової роботи	Індивідуальний проєкт – 15 балів. Самостійна робота – 10 балів.
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjkjz>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/roxxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна:

1. Історія української літератури. ХІХ ст. (70-90-ті роки): у 2 кн.: Підручник / о.Д. Гнідан,

л.С. Дем'янівська та ін. / Заг. Ред. С.С. Гнідан. – к.: Вища школа, 2003. – Кн. 1. – 575 с.

2. Історія української літератури. ХІХ століття: у 2 кн. Кн. 1: Підручник / За ред. Акад. М.Г. Жулинського. Р.: Либідь, 2005. 656 с.

5. 3. Мороз З. Західноукраїнська історична драма другої половини ХІХ ст. (нариси з історії становлення і розвитку) // Мороз З. Від шкільної драми до комедії: Дослідження. П'єси. К.: ПЦ "Фоліант", 2004. С. 61-168

6. .

1. 4.. Історія української літератури. ХІХ століття: Кн. 3 / За ред. М.Т. Яценка. К.: Либідь, 1997. 432 с.

Додаткова:

1 Агатій Т. Ідея «надлюдина» Ф. Ніцше у творчості О. Кобилянської. Електронний ресурс. Дата звернення: 25 квітня, 2022. Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10871/1/139-144.pdf>

2. Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму :монографія. Київ: Факт, 2003. 320 с.

3. Грушевський М. «Царівна». Оповідання Ольги Кобилянської. Твори у 50-ти томах. Т. 11, Львів: Світ. 2008, С. 277–281.

4. Гундорова Т. *Femina Melancholica*Стать і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської, Київ. Критика. 2002. 272 с.

5. Гундорова Т. Жінка з країни меланхолії. Ольга Кобилянська. Царівна : повісті, Харків : Фоліо. 2010. С. 1–21.

6. Денисюк І. Дві еротичні новели О. Кобилянської. *Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія: Збірник наукових праць*, Чернівці. 1999.Вип. 58–59. С. 35–37.

7. Забужко О. Серія «Інший формат». Видання №4 (Упорядн. Т. Прохасько). Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2003. 47 с.

8. Задорожна О. Жінка в літературі і феміністичний рух в Україні. *Мова і культура*, 2014. Вип. 17. Т. 1. С. 466–470.

9. Кайдановська О. Формування творчого мислення майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі вивчення основ композиції: дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова, Київ, 2004. 251 с.

10. Кардашук О. Образ лісу в новелах Ольги Кобилянської. Електронний ресурс. Дата звернення 30 квітня, 2022 року. С. 322–325 Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16116/Kardashchuk.pdf?sequence=1>
11. Кобилянська О. Твори : В 2 Т., Київ : Дніпро. Т. 1: Царівна. Повість; оповідання. 1988. 541 с.
12. Кокуленко-Лук'янець В. Психологічний образ жінки в українській літературі. *Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України*. Проблеми психології, 2010. Випуск 8. С.546–554.
13. Лебедівна Л. Одвічний пошук гармонії (три іпостасі О. Кобилянської в оповіданні «Valse melancolique»). *Слово і час*. 2003. №7. С. 70–75.
15. Павличко С. Фемінізм. Передм. Віри Агеєвої. Київ, Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 322 с.
16. Павличко С. Чи потрібна українському літературознавству феміністична школа? *Слово і час*, 1991. №6. С.10–15.
17. Погребенник Ф. Гірська горлиця. Твори : В 2 Т, Київ : Дніпро. 1988. С.5–21.
18. Саліпа О. Оля (Мистецькі біографії), Харків : «Фоліо». 2020. 218 с.
19. Тебешевська-Качак Т. «Дівчачі тексти»: Фемінний дискурс у сучасній українській прозі для юних читачів. *Слово і Час*, 2017. №4. 79–89 с.
20. Тебешевська-Качак Т. Художні особливості жіночої прози 80–90-х рр. ХХ століття. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2009. 192 с.
21. Філоненко О. Тип мислячої жінки в українській жіночій прозі 90-х років ХХ століття. Електронний ресурс. Дата звернення 15 квітня, 2022 року. Режим доступу URL: www.bdpu.org/philona_logical_faculty/Ukr.../ginka.doc 11 с.32
22. Філоненко С. «Інша мова жінки: Художні особливості української жіночої прози 90-х років ХХ ст.». *Слово і Час*. 2008. №2 С. 49–56.

Додаткові електронні ресурси:

1. <https://lib.if.ua>
<http://lib.pnu.edu.ua>
<https://diasporiana.org.ua>

<https://web.archive.org>
<https://chtyvo.org.ua>
<http://litmisto.org.ua>
<http://www.utoronto.ca>
<http://www.ukrlib.com.ua>
<https://litcentr.in.ua>

Викладач
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української літератури

Любов ПРОЦЮК

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта

Спеціалізація А4.01 Українська мова і література

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української літератури
Викладач (-і)	Залевська Оксана Михайлівна

Контактний телефон викладачів	(0342)59-60-74
E-mail викладачів	oksana.zalevska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться в день проведення занять, а також щосередини з 13.50. Можливі консультації через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія української літератури першої половини ХХ століття» вивчається студентами спеціальності «Українська мова і література» на четвертому курсі у сьомому семестрі й має на меті дати розуміння української літератури ХХ століття - строкатої, мозаїчної, на якій співіснують у різних пропорційних відношеннях явища сучасного літературного процесу. У ньому простежується актуалізація як неореалістичних, так і постмодерних тенденцій, виокремлюється творче життя мистецьких поколінь, шкіл і яскравих творчих індивідуальностей. Отже, проаналізувавши художні надбання останніх років, представити панораму літературного життя в Україні ХХ ст., стильові особливості, найцікавіші літературні твори, з'ясувати ідейно-змістові, формально-стилістичні параметри творчості літературних поколінь.

Викладання курсу передбачає також зв'язок між вивченням основних питань з історії літератури та практичною роботою майбутніх учителів-філологів, заохочення бажань студентів особисто інтегруватися у творчу розробку питань з історії літератури.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, порівняльно-зіставний, репродуктивний, інтерактивні комп'ютерні технології (комп'ютерне тестування), самостійна робота.

Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є вивчення літературного процесу, забезпечення принципу системності, розуміння літератури як форми художнього пізнання і перетворення дійсності, що зумовлено потребою розглянути літературу ХХ ст. в контексті світової художньої, філософської традиції, з'ясовуючи художню вартість і самодостатність українських поетичних, прозових, драматичних текстів.

Цілі вивчення дисципліни – забезпечити фахову підготовку з української літератури, розвинути практичні уміння аналізувати твір, сприяти усвідомленню літератури як певного національного та історичного типу художньої творчості, удосконалювати вміння студентів зіставляти художні твори, забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією; формувати вміння та навички наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, винесених на самостійне опрацювання; розвивати творчу уяву студентів; сприяти виробленню в них власних поглядів на явища літературного процесу, вільних від ідеологічної заангажованості та спрямованих на сприйняття естетичної самоцінності літератури в контексті українського національного та світового письменства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 10. Здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери.

ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 14. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності).

ФК 18. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.

ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності.

ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин 90
Лекції	24
практичні заняття	36
самостійна робота	30

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / Вибіркова
7	A4 Середня освіта	4	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин					
	лекції		практичні заняття		самостійна робота	
	Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна
Тема 1. Загальні тенденції розвитку літературно мистецького життя 20-30-х років ХХ століття. Художній процес. Течії, напрями, стилі. Літературні угруповання. Літературна дискусія. Творчість поетів — революційних романтиків. Театр Леся Курбаса.	2	2	2		2	5
Тема 2. Естетичні засади поетів-неокласиків. Сонет у творчості М. Зерова. Художній світ М. Драй-Хмари, Юрія Клена, П.Филиповича, М.Рильського.	2	2	4		2	5
Тема 3 . Трагічний феномен Павла Тичини: Поетика збірки „Сонячні кларнети”. Мотиви, образи збірки „Замість сонетів і октав”. Поєми „Золотий гомін”, „Скорбна мати”, „Прометей”. Місце П. Тичини в літературному процесі першої половини ХХ століття.	2		2		4	5
Тема 4. Творчість Володимира Сосюри: Автобіографічний роман „Третя Рота”. Патріотична лірика. „Повернені” поеми („Розстріляне безсмертя”, „Мазепа”, „Ваал”, „Каїн”, „Христос”: стильове забарвлення, характеристика образів, проблематика). Інтимна лірика.			2		4	5
Тема 5. Неоромантична проза Ю.Яновського : „Мала” проза (зб. „Короткі історії”, „Земля батьків”, „Київські оповідання”). Новаторство. Неоромантична, експериментальна проза (на матеріалі роману „Майстер корабля”). Народнопоетична основа, синтез неоромантизму та експресіонізму, проблематика роману „Чотири шаблі”. Сюжетно-композиційні особливості роману „Вершники”.	2	2	4	2	4	5
Тема 6. Рання творчість М.Бажана : Риси поетичного стилю автора; національно-історична основа поем „Розмова сердець“, „Гофманова ніч“, „Сліпці“. Особливість збірки „Будівлі“ на тлі тогочасної поезії.	2	2	2		2	5

<p>Тема 7. Еволюція творчого шляху Миколи Хвильового від романтичного ліризму до їдкої сатири : Ранні новели (“Вступна новела“, „Кіт у чоботях“ та ін.). Особливості романтичного світобачення. Деформація світу, катастрофізм („Юрко“, „Синій листопад“, “На глухих шляху“). Сатиричні твори („Свиня“, „Колонії, вілли“, повість „Іван Іванович“). Роман „Вальдшнепи” на фоні літературної дискусії 1925-1927 рр.</p>	2		4	2	2	8
<p>Тема 8. Інтелектуальна проза Валер’яна Підмогильного : Психологізм, філософські шукання в новелах першої збірки. Проблема голоду 1921 року („Син“, „3 життя будинку“, „Проблема хліба“). Екзистенційне прочитання роману „Місто”. Проблематика роману „Невеличка драма”.</p>	2	2	4		4	8
<p>Тема 9. Творчість Г.Косинки в контексті української новелістики кінця ХІХ-поч. ХХ століття. Образи, поетика збірки „На золотих богів”. Драма революційної дійсності в новелістиці митця. Філософізм оповідання „Фавст”.</p>	2		2		2	5
<p>Тема 10. Творчість Миколи Куліша: Характери, національна специфіка драм „Мина Мазайло”, 97”, „Патетична соната”, Народний Малахій”. Новаторство М. Куліша-драматурга. Театр Леся Курбаса.</p>	2		2		2	5

<p>Тема 11. Творчість Остапа Вишні. Жанрова своєрідність творів О.Вишні. Специфіка жанру усмішки. Складники гумору письменника. Автобіографічні усмішки („Моя автобіографія“, „Як ми колись учились“, „Отак і пишу“, „Великомученик О.Вишня“). Українська ментальність у фокусі сатирика („Чухрен“, „Чухраїнці“, „Дещо з українознавства“ та ін.). Актуальність цих творів сьогодні. Засоби комічного в „Зенітці“. Мисливські усмішки О.Вишні як синтез народного анекдоту і пейзажної лірики („Відкриття охоти“, „Заєць“, „Лисиця“, „Ружжо“, „Вальдшнеп“, „Бенгальський тигр“ та ін.)</p>	2		2			5
<p>Тема 12. Довженко і кіно („Земля“, „Звенигора“ та ін.). „Зачарована Десна“ — творчий заповіт письменника (майстерність розкриття поетичного світу дитини, образ автора; інші герої твору, своєрідність портретних характеристик; символічне навантаження, фольклорна основа твору; фантастика і реальність; роль спогадів про минуле та розповідей про сучасне). Кіноповість „Україна в огні“. „Щоденник“ О.Довженка — трагічний документ доби митця.</p>	2		2			5
<p>Тема 13. У поетичному світі Богдана-Ігоря Антонича. Джерела мистецького обдарування. Збірка віршів «Привітання життя» - перші поетичні кроки; широка школа учнівства та експериментаторства. Філософсько-естетична концепція книги «Три перстені». Філософський характер збірок «Книга Лева», «Зелена Євангелія». Творчість Б.-І.Антонича в контексті української поезії 20-30-их років і сучасної поезії.</p>			2			5
<p>Тема 14. Проза Івана Багряного: Проблематика, поетика, сюжетно-композиційні особливості роману „Сад Гетсиманський“. „Тигролови“ як пригодницький і політичний роман. Інші романи І.Багряного в контексті творів про стагнацію українського народу в 30-х роках ХХ століття.</p>	2		2		2	5
ЗАГ.	24	10	36	4	30	76

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Вид контролю – екзамен.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt).</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Загальні 100 балів включають: 20 балів за практичні заняття; 20 балів за самостійну роботу (презентаційний проект – 10 балів, індивідуальне завдання – 10 балів); 10 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Контрольна робота – 10 балів.</p> <p>Самостійна робота – 20 балів.</p>
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен.</p> <p>Форма здачі – комбінована (усна, письмова).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjckz>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/roqxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн.: підруч. для студ. гуманіт. спец. вищ. закл. освіти. Кн. 1. Перша половина ХХ століття: авт: В.П. Агєєва, Л.С. Бойко, В.С. Брюховецький. та ін. К.: Либідь, 1998.
2. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ ст. Упорядник Віра Агєєва. К.: Смолоскип, 2016, 904 с.
3. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття : в 4-х кн. К. : Аконті, 2001.
4. Історія української літератури ХХ-поч.ХХІ ст.: навчальний посібник: у 3-х т. за ред.В.І.Кузьменка. Київ: Академвидав, 2013. Т.1.592 с.
5. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933 : Поезія — проза — драма — есей [упорядк., передм., післямова Ю. Лаврінєнка; післямова Є. Сверстюка]. К.: Смолоскип, 2004.
6. Ковалів.Ю. Історія української літератури ХХ – поч.ХХІ століття. Київ: ВЦ Академія, 2015. Т.4: У сподіваннях і трагічних зламах, 576 с.
7. Ковалів.Ю. Історія української літератури ХХ – поч.ХХІ століття. Київ: ВЦ Академія, 2015. Т.1.:У пошуках іманентного сенсу, 512 с.
8. Бєрнадська Н. Українська література ХХ століття: навч. посіб. для старшокл. та вступників до вищих навч. Закладів. Вид. 4-те, виправлене. К.: Знання, 2008.
9. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики: спроба літературно-наукової методології. К., 1997
10. Дзюба Іван. *З криниці літ* [Текст] : у 3 т. К. : Києво-Могила. акад., 2006 - 2007.
11. Зборовська Н. Психолоаналіз і літературознавство. К.: Академвидав, 2003. 392 с.
12. З порога смерті. Письменники України — жертви сталінських репресій : Вип. 1. К., 1991.
13. Із забуття — в безсмертя: (Сторінки призабутої спадщини) : наукове видання. М. Г. Жулинський. К. : Дніпро, 1990.
14. *Павличко С.Д. Дискурс модернізму в українській літературі* : монографія. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Либідь, 1999.
15. Пастух Т. Модернізм в українській літературі ХХ – початку ХХІ століття: пам'ять, коди, практики: монографія. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2023. 758 с.

Допоміжна

16. Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст. Львів, Тернопіль, 2000.
17. Білецький О. Двадцять років нової української лірики (1900-1923). Літературно-критичні статті. К., 1990.
18. Брюховецький В. Микола Зєров: Літературно-критичний нарис. К., 1990.
19. Волицька І. Театральна юність Леся Курбаса. Львів, 1995.
20. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка. К., 1997.

21. Яценко, Т. Ми - неокласики, потужна літературна течія... Вивчення ранньої лірики М.Рильського у старших класах. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 6. С.21-24.
22. Двадцять років: літературні дискусії, полеміки. К., 1991.
23. Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ століття, твори яких увійшли до оновлених шкільних програм: Навчальний посібник для вчителів та учнів старших класів. К. : Український письменник, 1997.
24. Іванова Н. 1920-ті роки й український авангард: мистецтво для мас — від митця-професіонала. *Слово і час*. 2003. № 12. С.20-27.
25. Ільницький М. Література українського відродження (напрями та течії в українській літературі 20-х — поч. 30-х років ХХ ст.). Львів, 1994.
26. Неврлий М. *Українська радянська поезія 20-х років*: Мікропортрети в художніх стилях і напрямках : монографія. К. : Вища школа, 1991. — 271 с.
27. Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925-1928 років (Духовний світ людини. Серія 6). К., 1990.
28. Ковалів Ю. Українська поезія першої половини ХХ ст. *Українська мова та література*. 2000. № 12 (172).
29. Корнієнко Н. Лесь Курбас : репетиція [голов. ред. В. Куценко]. К. : Либідь, 2007. 327 с.
30. Лаврінченко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933: Поезія — проза — драма — есей. К., 2001.
31. Лощинська Н. Літературні дискусії 20-30-х років: від полемічних заперечень до політичних доносів. *Дивослово*. 2000. №1. С.13-15.
32. Наєнко М. Українське літературознавство: Школи, напрями, тенденції. К., 1987.
33. Павличко С. Між Європою і європейським модернізмом. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999. С. 167-205.
34. Салига Т. Українська поезія: шляхами шукань. Імператив. Львів, 1997. С.5-64.
35. Славутич Яр. Розстріляна муза: Мартиролог. Нариси про поетів. К., 1992.
36. Хвильовий М. Україна чи Малоросія? Памфлети. К., 1993.
37. Шкандрій М. Український прозовий авангард 20-х років. *Слово і час*. 1993. №8. С.54-56.
38. Гальчук О. Поетичне осмислення Миколою Зеровим світової культурної спадщини. *Дивослово*. 1997. № 5. С.5-7.
39. Державин В. Поезія Миколи Зерова і український класицизм. Українське слово : хрестоматія з української літератури та літературної критики ХХ ст. : в 3-х кн. К., 1994. Кн. 1. С. 522- 542.
40. Дзюба І. Він хотів „жити, творити на своїй землі...“. Драй-Хмара М. Вибране. К., 1989. С.5-39.
41. Заславський І. „Лебеді“ і їх творча історія. Українське слово. Кн. 1. С.499-506; 507-512.
42. Зеров М. Літературний шлях М. Рильського . Зеров М. Твори: в 2-х т. К., 1990. Т.2. С.547-562.
43. Капушта В. Різьбяр поетичного слова (Юрій Клен). *Слово і час*. 1991. № 9. С.32-35.
44. Київські неокласики [упор. В.Агеєва]. К. : Факт, 2003. 352с.
45. Ковалів Ю. Прокляті роки Юрія Клена. Вибране. К., 1991. С.3-23.
46. Кравець Л. Словесно-художні образи М.Зерова. *Дивослово*. 1996. № 7. С.14-17.
47. Наєнко М. Микола Зеров: питання неокласицизму. *Слово і час* . 2008. № 11. С. 38 -48.
48. Панченко В. „Навколо нас — кати і кустодії“ : тріумф і трагедія Миколи Зерова. День. 2010. 19 лют. С. 14.
49. Райбедюк Г., Томчук О. Вивчення творчості київських неокласиків : Навчально-методичний посібник. Ізмаїл, 2010. 348с.
50. Родіонова І. Жанрово-метрична організація творів М.Драй-Хмари. *Дивослово*. 2009. № 4. С. 47-50.
51. Творчість Юрія Клена в контексті українського неокласицизму та вісниківського неоромантизму: Збірник наукових праць. Дрогобич: Відродження, 2004.

52. Шерех Ю. Легенда про український неокласицизм. Не для дітей. Нью-Йорк, 1964. С.97-156.
53. Барка В. Відхід Тичини. Слово і час. 1992. №2. С.14-17.
54. Білецький О. Павло Тичина. Літературно-критичні статті. К., 1990. С.161-185
55. Гальченко С. Між білим і чорним. Золотий гомін : вибр. твори Павло Тичини. К. : Криниця, 2008. С. 5-26.
56. Гон М. „Послав я в небо свою молитву“. Із спостережень над біблійною образністю збірки П. Тичини „Сонячні кларнети“. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2001. № 2. С. 20-25.
57. Ковалів Ю. Клярнетизм Павла Тичини — нереалізована естетична концепція. *Слово і час*. 2003. № 1. С.3-8.
58. Коцюбинська М. Корозія таланту. Болючі роздуми про поезію Павла Тичини і не тільки про неї. Мої обрії : в 2 т. К, 2004. Т.1. С. 262-284.
59. Лавріненко Ю. Кларнетичний символізм : (про творчість П. Тичини). *Українське слово : хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. : у 4 кн.* К. : Аконіт, 2001. Кн.1. С. 462-467.
60. Марко В. Вібрація душі поета і світ : поема П. Тичини „Золотий гомін“. *Дивослово*. 2010. № 11. С. 53-57.
61. Павленко М. Тичининська формула українського патріотизму. Умань, 2002. 180 с.
62. Руденко Г. Рання лірика Павла Тичини. Вивчаємо українську мову та літературу. 2011. № 8. С. 2-9.
63. Стус В. Феномен доби: Сходження на Голгофу слави / Стус Василь. — К., 1993.
64. Фока М. Синестезія як генератор музично-живописних ефектів у поетичній творчості Павла Тичини. *Дивослово*. 2010. № 1. С. 55-57.
61. Хархун В. „Митець у каноні“ : соцреалістична поезія Павла Тичини 1930-1960-х років. *Слово і час*. 2006. № 10. С. 38-51.
62. Хархун В. Поема Павла Тичини „Похорон друга“ крізь призму тоталітарної естетики. *Дивослово*. 2009. № 6. С. 49-52.
63. Антофійчук В. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття : [монографія]. Чернівці : Рута, 2000. 335с.
65. Гриценко В. Одкровення предтечі, ачи сповідь пророка? (Фантастика й реальність у поемах „Ваал“, „Каїн“, „Христос“). *Дивослово*. 2001. № 1.
66. Поколенко Н. Східноукраїнський поетичний канон (за творчістю В. Сосюри, Л. Талалая, В. Стуса, П. Вольвача) : [монографія]. Донецьк: Тираж, 2006. 166с.
67. Салига Т. Рильський-Маланюк-Сосюра (Спроба ідейно-дискурсивного аналізу) : [монографія]. Воздвиження храму. Львів : Світ, 2008. С.242-250.
68. Мовчан Р. Неоромантична проза Ю. Яновського („Майстер корабля“, „Чотири шаблі“). *Дивослово*, 2001. № 7. С.59-65.
69. Патетичний фрегат. Роман Ю. Яновського як літературна містифікація /Упорядн. В.Панченко. К., 2002.
70. Приходько, І. Ф. Модерна поетика раннього Юрія Яновського. Вивчаємо українську мову та літературу. 2013. № 34-36. С. 59-67.
71. Безхутрий Ю. Хвильовий : проблеми інтерпретації : [монографія]. Х. : Фоліо, 2003. 495 с.
72. Безхутрий Ю. Оповідання М. Хвильового „Іван Іванович“ : іронія як засіб формування художнього світу. Вивчаємо укр. мову та л-ру. 2006. № 19-21. С. 40-44.
73. Дзюба І. Микола Хвильовий : літ. портр. З криниці літ.: у 3 т. К., 2007. Т. 3. С. 261-323.
74. Жданова В. Урок — психологічне дослідження за романом М. Хвильового „Я (Романтика)“. 11 клас. Вивчаємо укр. мову та л-ру. 2008. № 26. С. 13-15.
75. Жигун С. Хвильовий „без політики“ : ігрове начало у творчості митця. Укр. мова й л-ра в серед. школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2008. № 6. С. 119-122.
76. Жулинський М. Талант, що прагнув до зір. Микола Хвильовий. Твори: у 2-х т. К.: Дніпро, 1990. Т.1. С.5-43.
77. Ковалів Ю. Деміфізація світу як тексту у прозі Миколи Хвильового. *Дивослово*. 2006. №

- б.
С. 43-48.
78. Лаврусевич Н. Матеріали до вивчення новели Миколи Хвильового „Я (Романтика)“ : 11-й кл. *Укр. л-ра в загальноосвіт. шк.* 2003. № 6. С. 17-18.
79. Павличко С. Хвильовий: між Європою і європейським модернізмом . Павличко Соломія. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999. С.200-206.
80. Руденко М. Екстрадієгетичний дискурс „Вступної новели“ М. Хвильового : інтертекстуальна стратегія. *Слово і час.* 2003. № 5. С. 57-63.
81. Ренесанс української прози і драматургії 20-х років ХХ століття : М. Хвильовий . Бібліотечка „Дивослова“ : метод. журн. 2007. № 3. С. 16-37.
82. Сеник Л. Микола Хвильовий і його роман „Вальдшнепи“. Роман опору (Український роман 20-х років : проблема національної ідентичності). Львів, 2002. С.71-124.
83. Цюп'як І. Поетика повістей Миколи Хвильового : [монографія]. Д. : Національний гірничий університет, 2008. — 105с.
84. Шевельов Ю. Хвильовий без політики. Вибрані праці: в 2 кн. / [упоряд. І. Дзюба]. К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія“, 2009. Кн. 2. С.272-286.
85. Луцій С. Художні моделі буття в романах В.Підмогильного. К. : ВД „Стилос“, 2008. 152с.
86. Мафтин Н. Західноукраїнська та еміграційна проза 20-30-х років ХХ ст. : парадигма реконквісти : [монографія] / Н.В.Мафтин. — Івано-Франківськ : ВДВ Прикарпатського національного ун-ту ім. В.Стефаника, 2008. С.310-315.
87. Павличко С. „Захований“ модернізм 20-х: між авангардом і неокласицизмом. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999. С.205-229.
88. Тарнавський М. Між розумом та ірраціональністю : проза В. Підмогильного. К. : Пульсари, 2004. — 232с.
89. Тишакова К. Роман В.Підмогильного „Місто“ на уроці літератури. Вивчаємо українську мову та літературу. 2010. №7.
90. Філатова О. Екзистенціальні моделі буття В.Підмогильного : синтез авторської художньої свідомості. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія Літературознавство. 2007. Вип. 22. С. 186-196.
91. Агєєва В. Автор і герой як виразники оцінки зображуваного у прозі Григорія Косинки. Українська імпресіоністична проза. К., 1994. 248с.
92. Бойко Ю. Григорій Косинка. *Українська література в загальноосвітній школі.* 2004. № 2. С.62-64.
93. Лаврусевич Н. Автор і герой у новелах Григорія Косинки. *Українська література в загальноосвітній школі.* 2004. № 2. С.25-28
94. Луків А. Майстер імпресіоністичної новели (Екзистенційний підхід у вивченні літератури). Урок української. 2005. № 1-2. С.41-43
95. Мовчан Р. Григорій Косинка: зблизька і на відстані. *Дивослово.* 2005. № 10. С.18-24.
96. Овдійчук Л. Естетичні уподобання українських письменників : (Узагальнюючі таблиці: Г. Косинка, І. Багряний, М. Куліш). *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах.* К., 2006.
97. Хоменко О. На шляху до синтезу: художня творчість Григорія Косинки. *Українська мова та література (Шкільний світ).* 2002. С.11-13.
98. Штейнбук Ф. Тілесно-міметичний метод аналізу текстових стратегій модерністського дискурсу (на прикладі творчості Григорія Косинки). *Слово і час.* 2011. № 3. С.79-87.
99. Кавун Л. Драматичний модус художності в новелах Григорія Косинки
[//http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/N178/N178p023-027.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/N178/N178p023-027.pdf)
100. Голобородько Я. Художньо-естетична цивілізація Миколи Куліша : [монографія]. Херсон : Херсон. держ. пед. ін-т, 1997. 314 с.
101. Кузякіна Н. Микола Куліш через російські окуляри: [монографія]. Траєкторії доль. К. : Темпора, 2010.
102. Лавріненко Ю. Микола Куліш. Розстріляне відродження. К., 2001. С.540-554.
103. Хороб С. Поетика експресіонізму у драматургії Миколи Куліша. Слово. Образ.

- Форма: у пошуках художності. Івано-Франківськ, 2000. С.48-58.
104. Левченко, В. "Мина Мазайло". Особливості сюжету з використанням інформаційно-комунікативних технологій. Методичні рекомендації до проведення уроку української літератури в 11 класі. *Українська мова й література в сучасній школі*. 2013. № 10. С. 42 - 50.
  105. Шерех Ю. Шоста симфонія Миколи Куліша. Твори: в 2 х т. Т.2. С.326-339.
  106. Плахтій Тетяна: Поетика драм Миколи Куліша: традиції та новаторство (цикл статей) <http://ruthenia.info/txt/biletskv/plahtt/ukc.html>
  107. Колошук Н. Іван Багряний: домінанти творчості та проблеми вивчення : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Твердиня, 2010. 104 с.
  108. Клочек Г. Романи Івана Багряного „Тигролови“ і „Сад Гетсиманський“. Навчальний посібник. Кіровоград : Степова Еллада, 1998. 77с.
  109. Логвіненко Н. У сміливих доля завжди прекрасна: вивчення роману І. Багряного „Тигролови“ . *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 6. С. 19-22 ; №7. С. 32-36.
  110. Панченко В. Кільця на дереві. Київ: Кліо, 2015, 560 с.
  111. Дончик В. З віків і на віки. К.: Наукова думка, 2018, 1024 с.

Інформаційні ресурси:

<https://lib.if.ua>
<http://lib.pnu.edu.ua>
<https://diasporiana.org.ua>
<https://web.archive.org>
<https://chtyvo.org.ua>
<http://litmisto.org.ua>
<http://www.utoronto.ca>
<http://www.ukrlib.com.ua>
<https://litcentr.in.ua>

Викладачі:
кандидат філологічних наук, доцент

Оксана ЗАЛЕВСЬКА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта

Спеціалізація А4.01 Українська мова і література

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української літератури
Викладач (-і)	Залевська Оксана Михайлівна

Контактний телефон викладачів	(0342)59-60-74
E-mail викладачів	oksana.zalevska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться в день проведення занять, а також щосередини з 13.50. Можливі консультації через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія української літератури другої половини ХХ століття» вивчається студентами спеціальності «Українська мова і література» на четвертому курсі у восьмому семестрі й має на меті дати розуміння української літератури ХХ століття - строкатої, мозаїчної, на якій співіснують у різних пропорційних відношеннях явища сучасного літературного процесу. У ньому простежується актуалізація як неореалістичних, так і постмодерних тенденцій, виокремлюється творче життя мистецьких поколінь, шкіл і яскравих творчих індивідуальностей. Отже, проаналізувавши художні надбання останніх років, представити панораму літературного життя в Україні ХХ ст., стильові особливості, найцікавіші літературні твори, з'ясувати ідейно-змістові, формально-стилістичні параметри творчості літературних поколінь.

Викладання курсу передбачає також зв'язок між вивченням основних питань з історії літератури та практичною роботою майбутніх учителів-філологів, заохочення бажань студентів особисто інтегруватися у творчу розробку питань з історії літератури.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, порівняльно-зіставний, репродуктивний, інтерактивні комп'ютерні технології (комп'ютерне тестування), самостійна робота.

Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є вивчення літературного процесу, забезпечення принципу системності, розуміння літератури як форми художнього пізнання і перетворення дійсності, що зумовлено потребою розглянути літературу ХХ ст. в контексті світової художньої, філософської традиції, з'ясовуючи художню вартість і самодостатність українських поетичних, прозових, драматичних текстів.

Цілі вивчення дисципліни – забезпечити фахову підготовку з української літератури, розвинути практичні вміння аналізувати твір, сприяти усвідомленню літератури як певного національного та історичного типу художньої творчості, удосконалювати вміння студентів зіставляти художні твори, забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією; формувати вміння та навички наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, винесених на самостійне опрацювання; розвивати творчу уяву студентів; сприяти виробленню в них власних поглядів на явища літературного процесу, вільних від ідеологічної заангажованості та спрямованих на сприйняття естетичної самоцінності літератури в контексті українського національного та світового письменства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої

освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 10. Здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери.

ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 14. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності).

ФК 18. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.

ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності.

ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин 90
Лекції	14
практичні заняття	26
самостійна робота	50

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / Вибіркова
8	A4 Середня освіта	4	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин					
	лекції		практичні заняття		самостійна робота	
	Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна
Тема 1. Творчість письменників старшого покоління: основні лінії еволюції Михайло Стельмах: Формування творчої особистості митця. Особливості поетики романів автора. Творчий стиль М.Стельмаха: створення неоромантичної епопеї, глибоке осягнення життя українського селянства ХХ століття, ліризація епічного викладу, своєрідне використання фольклорних традицій («Правда і кривда», «Чотири броди», «Дума про тебе» та ін.). Автобіографічна діалогія «Гуси-лебеді летять» та «Щедрий вечір». Андрій Малишко: Поезія повоєнних років (зб. „Полудень віку“, „Дорога під яворами“). Багатство поетичної мови, фольклорна основа. Поглиблення філософського звучання, звернення до медитативної лірики у зб. „Синій літопис“, „Серпень душі моєї“. Пісенна лірика.	2	2	2		5	5
Тема 2. Олесь Гончар: Огляд прозового доробку. Своєрідність художнього стилю. Художня концепція дійсності в малій прозі („Модри камень“, „Кресафт“, „За мить щастя“ та ін.). Роман „Собор“ (історія написання і друку; проблема характеру, психологічної структури людських почуттів) Тема для самостійного опрацювання. Роман у новелах „Тронка“ (підтексти твору; особливості українського світовідчуття).			2		5	5
Тема 3 . Павло Загребельний: Огляд творчого доробку. Авторська художньо-філософська концепція у романі „Диво“. Історико-психологічні романи „Роксолана“ і „Свпраксія“. Каталізуючий вплив на літературний процес 80-90-х років романів „Гола душа“, „Юлія“, „Брухт“ та ін (на вибір). Новаторство митця.	2	2	2	2	5	8
Тема 4. Політичні витоки радянського „шістдесятництва“, його зв'язок із лібералізацією режиму. Відродження живого громадянського життя у творчості „шістдесятників“. Естетичні засади. Багатство тем, поглиблення проблематики та мистецького пошуку в поезії. Василь Симоненко: Риси поетичного стилю. Мотиви, образи збірки „Тиша і грім“. Утвердження неповторності кожної особистості (зб. „Земне тяжіння“). Сатиричні твори. Збірка новел „Вино з троянд“: ідейно художні орієнтири, оригінальність стилю. Щоденник „Окрайці думок“.	2	2	2	2	5	5
Тема 5. Ліна Костенко: Мотиви, образ ліричної героїні	2	2	2	2	5	10

(зб. „Над берегами вічно їріки“, „Неповторність“, „Сад нетанучих скульптур“, Вибране“). Естетична повноцінність слова. Історична драма „Маруся Чурай“. Роман у віршах „Берестечко“. Драматичні поеми „Сніг у Флоренції“, „Дума про братів неазовських“ Поема-балада „Скіфська Одіссея“ — ілюзія втечі в минуле (роздуми про руйнівну силу часу, про втрати людства на шляхах історії тощо.						
Тема 6. Іван Драч: Мотиви і образи зб. „Соняшник“, „Протуберанцісерця“, „До джерел“, „Вогонь з попелу“, „Сізіфів меч“. Риси поетичного стилю. Драматичні поеми „Чорнобильська мадонна“, „Соловейко-Сольвейг“. Проблематика. Образи. Поетика.	2	2	2	2	5	5
Тема 7. Дмитро Павличко: Риси поетичного стилю. Сонет у творчості Д.Павличка Інтимна лірика.			2		5	5
Тема 8. Микола Вінграновський: Лірика митця. Особливості творчого почерку. Інтимна лірика (зб. „Цю жінку я люблю” та ін. Поезії).			2		5	5

Тема 9. Василь Стус: Хресна дорога поета. Неоднозначний образ України — вісь поезії Василя Стуса. Тема митця і мистецтва у творчості поета (Стус і Шевченко, Стус і Рільке). Екзистенційне прочитання поезії. В. Стус — літературний критик.	2	2	2			5
Тема 10. Григор Тютюнник: Життєва позиція письменника. Гуманізм як основа світобачення митця. Неореалізм як стилєва домінанта малої епічної прози Григора Тютюнника. Жанрово-тематичне коло творів Григора Тютюнника. Майстерність Тютюнника у творенні неповторних характерів в оповіданнях „Дивак“, „М'який“, „Бовкун“, „Нюра“ та ін. Морально-етична проблематика новел („Син приїхав“, „Оддавали Катрю“, „Три зозулі з поклоном“, „Кізонька“ тощо). Автобіографічні твори („Облога“, „Вогник далеко в степу“, „Климко“, „День мій суботній“).	2	2	2			5
Тема 11. Різноманітність прози 60-80-х років, динамічний розвиток усіх прозових жанрів, взаємодія їх і утворення цікавих гібридних форм (умовно-алегорична проза Є. Гуцала, В. Дрозда, В. Земляка, В. Шевчука).			4		5	10
Тема 12. Творчі об'єднання і спілки в постколоніальній літературній Україні. Українська дискусія про постмодернізм. Періодизація постмодерного періоду в сучасній українській літературі.			2		5	
ЗАГ.	14	14	26	8	50	68

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Вид контролю – екзамен.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt).</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Загальні 100 балів включають: 20 балів за практичні заняття; 20 балів за самостійну роботу (презентаційний проект – 10 балів, індивідуальне завдання – 10 балів); 10 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Контрольна робота – 10 балів.</p> <p>Самостійна робота – 20 балів.</p>
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен.</p> <p>Форма здачі – комбінована (усна, письмова).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjckz>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/roxxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн.: підруч. для студ. гуманіт. спец. вищ. закл. освіти. Кн. 2, Друга половина ХХ століття . В.П. Агєєва, С.М. Андрусів, С.Л. Бойко; ред. В.Г. Дончик. К.: Либідь, 1998.
2. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття : в 4-х кн. К. : Аконіт, 2001.
3. Історія української літератури ХХ-поч.ХХІ ст.: навчальний посібник: у 3-х т. за ред.В.І.Кузьменка. Київ: Академвидав, 2013. Т.1.592 с.
4. Ковалів.Ю. Історія української літератури ХХ – поч.ХХІ століття. Київ: ВЦ Академія, 2015. Т.4: У сподіваннях і трагічних зламах, 576 с.
5. Ковалів.Ю. Історія української літератури ХХ – поч.ХХІ століття. Київ: ВЦ Академія, 2013. Т.1.:У пошуках іманентного сенсу, 512 с.
6. **Бернадська Н.** Українська література ХХ століття: навч. посіб. для старшокл. та вступників до вищихнавч. Закладів. Вид. 4-те, виправлене. К.: Знання-Прес, 2008.
7. *Павличко С.Д.* *Дискурс модернізму в українській літературі* : монографія. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Либідь, 1999. 447 с.
8. Пастух Т. Модернізм в українській літературі ХХ – початку ХХІ століття: пам'ять, коди, практики: монографія. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України , 2023. 758 с.
9. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. (Історико-літературний та поетикальний аспекти):монографія Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України. К. : Смолоскип, 2010. 627с.
10. Харчук Р. Сучасна українська проза: Постмодерний період - [Текст]: Навчальний посібник. К.: Академія, 2008. 248 с.
11. Хороб М. Грані художнього буття: нариси з української літератури ХХ століття: (дослідження, статті, критичні етюди). Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 428 с.
12. Саєнко В. Українська література ХХ століття: діапазон творчих голосів і мистецьких

відкриттів. Вибрані літературознавчі праці. Львів, 2016, 868 с.

Допоміжна

13. Мацько, В. Особливості вивчення творчості Михайла Стельмаха в школі. Стельмах Михайло у новітніх парадигмах наукового знання [Текст]: зб. Матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 105-річчю від дня народж.письменника. Вінниця, 2017. С. 31 - 37.
14. Павличко Д. З глибин народного життя : про М. Стельмаха . Літературознавство. Критика. К., 2007. Т.1 :Українська література. С. 354-356.
15. Гоян Я. Собор української душі. Літературний портрет Олеся Гончара. К., 2003.
16. Панченко В. Олесь Гончар на захисті духовних святинь народу (на прикладі роману „Собор“) Філософські обрії. 2008. № 19 С. 162-175.
17. П'янов В. Прилітали лелеки... Визначні, відомі й „та інші“. К., 2002.С.184-220.
18. Степаненко М. І. Літературний простір „Щоденників“ Олеся Гончара :монографія. Полтава : ТОВ „АСМІ“, 2010. 528с.
19. „ Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства :зб. наук. ст. / М-во освіти і науки України, Полтавський держ. пед. ун-т ім. В.Г. Короленка. Полтава: АСМІ, 2008.
20. Єременко, О. Вивчаємо роман "Диво" Павла Загребельного . *Українська література в загальноосвітнійшколі*. 2013. № 3. С. 35 - 38.
21. Єременко, О. Диво від Павла Загребельного: на шляху пізнання особистості в історії й історії в особистості. Матеріали до бінарного уроку за романом "Диво" П. Загребельного *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 4. С. 25-30.
22. Загарук П. Храм і соціуму романахО.Гончара „Собор“ та П.Загребельного „Диво“ Українська мова і література в школі. 2006. № 4. С. 25-30.
23. Марко В. Особливості внутрішнього монологу у творах Павла Загребельного(„Я Богдан“, „Тисячолітній Миколай“, „Гола душа“). *Дивослово*. 2007. № 1. С. 53-56.
24. Витрикуш Г. Історичне минуле України у творчості Л. Костенко та В. Симоненка. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2009. № 12. С. 29-34.
25. Дзюба І. З криниц іліт : у 3-х т. К. :Києво-Могилянська Академія, 2006-2007. Т.3. 896с.
26. Лутай, О. І. Казка В. Симоненка "Подорож в країну навпаки" Вивчаємо українську мову та літературу. 2015. № 19-21. С. 49 - 51.
27. Витрикуш, Г. Образ Кассандри в поезії шістдесятників. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2009. № 11. С. 31-32.
28. Пахаренко В. Як він ішов: (Духовний профіль Василя Симоненка на тлі його доби):

- літературознавчий есей .Черкаси : Брама Україна, 2004. 52 с.
29. Романенко Ю. „Витязь молоді української поезії“ :Життєтворчість Василя Симоненка *Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах.* 2010. № 1. С. 11-17.
30. Романова Н. Альтернативна модель суспільства в сатиричній творчості Василя Симоненка. *Слово і час.* 2010. № 1. С. 52-56.
31. Барабаш С. Г. Душа прозрієвсесвітом очей...: поетичний світ Л. Костенко. Кіровоград: Поліграф-Терція, 2003, 271 с.
32. Дзюба І. Є поети для епох. К.: Либідь, 2011. 208с.
33. Дроздовський Д. „Поезія Ліни Костенко в часах перехідних і вічних“, або післямова до круглого столу [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://www.dt.ua/3000/3680/50636/>
34. Іванишин П. Національний спосіб розуміння в поезіїТ.Шевченка, Є.Маланюка, Л.Костенко К. Академвидав, 2008. 392с.
35. Поезія Ліни Костенко в часах перехідних і вічних :матеріали круглого столу. К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія“, 2005. 105с.
36. Бутенко М. Чорнобиль кличе на сполох. І.Драч „Чорнобильська Мадонна“ : урок пам'яті в 11 кл. Вивчаємо українську мову та літературу. 2008, № 12. С. 17-20.
37. Дзюба І. „Народжуйте себе, допоки світу...“ (Іван Драч) З криниці літ. У 3т. Т.3. Літературні портрети. К., 2007. С. 584-602.
38. Салига Т. І калина з Теліжинець, і полин з Чорнобиля (Іван Драч). Воздвиження храму. Л., 2008. С.317-323.
39. Бідованець Т. Інтертекстуальне поле драм. поеми „Соловейко Сольвейг“ Івана Драча [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1194/1/Bidovanecs.pdf>
40. Маршал Вінграновський. Книга про поета (спогади, есеї, листи, інтерв'ю) / передм., упорядкув. П. Вольвача. К. :Ярославів Вал, 2011. 480с.
41. Бондаренко А. Час вибору: Вивчення творчості Василя Стуса в школі : посібник. К. :Академія, 2003. 232 с.
42. Коцюбинська М. Василь Стус у контексті сьогоденної культурної ситуації. *Слово і час.* 1999, № 6. С. 17-28.
43. Дзюрак, О. Роздуми про сенс людського життя у світлі творчості Василя Стуса : Конспект уроку, 11 клас. *Дивослово.* 2018, № 6. С. 16 - 19.
44. Нецензурний Стус. Книга у 2-х частинах (Упорядк. Б.Підгірного). Тернопіль, 2003.
45. Дончик В. Г. З потоку літ і літ потоку: [Згадка про життя і творчість Григора Тютюнника] К.: ВД „Стилос“, 2003. 556 с.

46. Іванченко Н. Оповідання ГригораТютюнника «Зав'язь» Дивослово. 2006, № 9, С. 15-16.
47. Гаєвська, С. А. Проблема людини в суспільстві (за твором В. Дрозда "Білий кінь Шептало"). Вивчаємо українську мову та літературу. 2018, № 27. С. 26 – 29.
48. Грачківська О. ХХ століття в українській поезії крізь призму сміху: монографія, К., Альфа-М, 2015, 560 с.
49. Міськевич, Л. Євген Гуцало "Сім'я дикої качки". Твір про людину й світкрізь призму морально-етичних проблем. *Українська мова та література*. 2018. № 7-8. С. 77 – 80.
50. Українські літературні школи та угруповання 60-90-х рр.ХХ ст.: Антологія вибраної поезії та есеїстика. Упорядник, авт. Вст.сл. В.Габор, Львів: Піраміда, 2008, 567 с.
51. Дончик В.Г. З віків і на віки. К.: Наукова думка, 2018, 1024 с.

Інформаційні ресурси:

<https://lib.if.ua>

<http://lib.pnu.edu.ua>

<https://diasporiana.org.ua>

<https://web.archive.org>

<https://chtyvo.org.ua>

<http://litmisto.org.ua>

<http://www.utoronto.ca>

<http://www.ukrlib.com.ua>

<https://litcentr.in.ua>

Викладачі:

кандидат філологічних наук, доцент

Оксана ЗАЛЕВСЬКА